

Bu proje Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmektedir

Kalkınma Ajanslarının genel koordinasyonu Kalkınma Bakanlığı tarafından sağlanmaktadır.

“MİLAS’TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ”

25 Kasım 2014

BU PROJE 2014 YILI DOĞRUDAN FAALİYET MALİ DESTEK PROGRAMI KAPSAMINDA “T.C. GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI” TARAFINDAN DESTEKLENMİŞTİR.

1. İÇİNDEKİLER

İÇERİK	SAYFA NO
1. İÇİNDEKİLER	
2. ÖNSÖZ	
2.1. Fuat GÜREL Milas Kaymakamı	3
2.2. Nazif EKİCİ Muğla İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü	4
2.3. Oktay ÇELİK Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü	5
2.4. Nejmettin KAYA Proje Koordinatörü	6
3. TÜRKİYE VE DÜNYA'DA TARIMA GENEL BAKIŞ	7
3.1. Tarım Sektörü	7
3.2. Dünyada Tarım	7
3.3. Türkiye'de Tarım	8
4. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIMIN DURUMU	9
5. ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ	9
5.1. Zeytinin Tarihçesi	9
5.2. Dünyada Zeytin ve Zeytinyağı Üretimi Tüketimi	10
6. TÜRKİYE ZEYTİN TARİHÇESİ	12
7. TÜRKİYE ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİK, ÇEŞİTLİLİK TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI, REKOLTE	12
7.1. Zeytin çeşitlerinin bölgelerine göre dağılımı	13
7.2. Zeytinyağının Tanımı	14
7.3. Zeytinyağının Sınıflandırılması	14
7.4. Rekolte	14
8. TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI ÜRETİMİ TÜKETİMİ	15
9. TÜRKİYE ZEYTİNYAĞI DIŞ TİCARETİ	16
10. ZEYTİN ve ZEYTİNYAĞI DESTEK POLİKALARI	17
11. MATERYAL VE YÖNTEM	17
11.1. Materyal	17
11.2. Yöntem	18
12. MİLAS ZEYTİN SEKTÖRÜ	18
13. MİLAS ZEYTİN ve ZEYTİNYAĞI GÜÇLÜ YÖNLER, ZAYIF YÖNLER, FIRSATLAR, TEHTİHLER ANALİZİ	18
13.1. Güçlü Yönler	18
13.2. Zayıf Yönler	19
13.3. Fırsatlar	19
13.4. Tehditler	20
14. ANKET SORULARININ ANALİZİ	20
15. ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLAR	28
15.1. Seçilen alanların Özellikleri	28
15.2. Organik Tarım Yönetmeliğine Göre Belirlenen Alanların Uygunluğu	28

15.3. Seçilen Alanlarda Bölgeye Özgü Kültürel Uygulamalar	29
16. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLAR	30
16.1. Milas haritası	30
16.2. Proje Kapsamında Belirlenen Alanlar ve Bilgileri	31
17. SONUÇ ve ÖNERİLER	33
17.1. Sonuç	33
17.2. Öneriler	34
18. ANKET SORULARI	38
19. ORGANİK TARIMIN ESASLARI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK	40
19.1. Organik tarımın genel kuralları	43
19.2. Organik tarıma başlama	44
19.3. Geçiş süreci ile ilgili işlemler	45
19.4. Organik Tarım Metoduyla Bitkisel Üretim	46
19.5. Toprak koruma, hazırlama ve gübreleme	47
19.6. Ekim ve dikim	47
20. RESİMLER	49
21. KAYNAKLAR	56

YAZARLAR

Nejmettin KAYA

Oktay ÇELİK

Erizan YILMAZ

Hüseyin BAYIR

Mehmet FİDAN

Ali PARLU

© Copyright

Tüm hakları saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun Güney Ege Kalkınma Ajansı veya Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden izin alınmadan kısmen yada tamamen çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz.

İSTEME ADRESİ :

İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
İsmetpaşa Mah. Zafer Caddesi No: 17/A
Tel: 0 252 512 11 80
Faks: 0 252 512 2341
48200 Milas/MUĞLA

2. ÖNSÖZ

konmuş olacaktır.

Milas İlçesinde bu tür araştırma ve fizibilite çalışmalarının yapılması gelişmekte olan tarımsal alanlar için çok önemlidir. Gelişmişlik düzeyi arttıkça birim alandan daha fazla gelir elde etmek üreticilerin en büyük istekleri haline gelmektedir. Bunun içinde eğitimsiz üreticiler gereksiz kimyasal ilaç ve gübre kullanarak hem doğaya zarar vermekteler hem de bitki, hayvan ve insan sağlığına zarar vermekteler.

Bu projenin en büyük özelliği gelecek nesiller için daha yaşanabilir bir çevre bırakmak adına çalışma yapılmış olmasıdır. Aynı zamanda yapılan eğitimlerle üreticilerin bilinçli olarak üretim yapmaları ve zeytinyağı kalitesinin arttıracak uygulamalar yapmaları sağlanmış olacaktır. Kamu, Özel sektör ve Sivil Toplum Kuruluşları işbirliği sayesinde yeni yatırım yollarına gidilmesi ortak toplantılar yapılarak, Milas İlçesinde Zeytin Yetiştiriciliği yapan üreticilerin sorunlarının tartışılarak, çözümler bulunması ve bulunan bu çözümlerin işbirliği yapılarak uygulamaya aktarılması yolunda Milas Kaymakamlığı olarak çalışmalarımız sürekli olarak devam edecektir.

Projenin hazırlanması ve yürütülmesi sırasında emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Fuat GÜREL
Milas Kaymakamı

Gelişmişlik düzeyi arttıkça doğaya verilen değer de artmaktadır. Ülkemiz açısından bakıldığında son yıllarda tarımsal alanda uygulanan yenilikler önem kazanmaya başlamıştır. Milas tarımsal potansiyeli yüksek bir ilçe olarak ön plana çıkmakta olup, zeytin ve zeytinyağı en önemli gelir kaynaklarının başında gelmektedir.

Türkiye'deki zeytin ağaçlarının yaklaşık %10'u Milas'ta bulunmaktadır. Bu azımsanamayacak bir orandır.

Kırsal nüfusun neredeyse tamamı zeytin yetiştiriciliği yapmakta ve ailelerin geçim

kaynaklarının başında zeytincilik gelmektedir. Elbette ki bu kadar büyük bir orana sahip olan Milas İlçesinde bu projenin hayata geçirilmesi çok önemlidir. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü olarak AR-GE çalışmalarına önem vermekteyiz. Ayrıca konu ile ilgili sektör paydaşlarının bir araya gelerek gelecek adına yapabileceklerini ortaya koyması gerekmektedir.

İlimizde organik tarımın yaygınlaştırılması amacıyla güzel projelere imza atmaktayız. Milas İlçemizde yürütülmekte olan bu projemiz incelendiğinde amacımız, Sürdürülebilir Organik Zeytin Yetiştiriciliği Yapılabilecek Alanların Belirlenmesi olsa da en önemli nokta gelecek nesillere daha güvenilir ve temiz bir çevre bırakabilmek adına üreticilerin, birim alandan daha fazla verim elde etmek amacıyla bilinçsizce kimyasal ilaç ve gübre kullanmalarının önüne geçmek olacaktır.

Bilinçsiz kullanılan tarımsal ilaçlar ile çeşitli kimyasal uygulamalar tarımsal yapıyı zedelemekte ve tabiatın doğal dengesini bozmaktadır; ayrıca insan sağlığı üzerinde de olumsuz etkisi kaçınılmazdır. Organik Tarım yapılması hem üreticilerin ürünlerinin değerini arttıracak hem de sağlıklı ürün elde edilmesini sağlayacaktır.

Proje kapsamında yapılan çalışmalar ile alanlar tespit edilirken, hem alanların tespit edilmesi hem de aynı zamanda üreticilerle yüz yüze yapılan anket çalışmaları esnasında, proje personelleri tarafından üreticiler zeytin yetiştiriciliği konusunda bilinçlendirilmiştir.

Bu projenin bir çok kurum ve kuruluşun çalışmalarına yön gösterici olacağı düşünülmektedir. Örneğin sertifikasyon kuruluşları açısından uygun üretici ve alanların tespitinde önemli bir kılavuz olacaktır. Aynı zamanda organik tarıma geçmeyi düşünen üreticiler için bu proje bir yol gösterici mahiyette olacağı kesindir.

Organik zeytin için yeni pazar arayışlarında olan tüketiciler için bir yol gösterici olmasının yanında, üreticilerin markalaşarak yeni Pazar sahalarına yönelmelerinin de yolunu açacaktır.

Projenin kabulünden ve yürütülmesine kadar emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Nazif EKİCİ
Muğla İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü

Milas'ta zeytin ve zeytinyağı sektörüne katkı yapılması anlamında, elde edilen verileri uzun yıllar kullanılacak olan, " Milas'ta Sürdürülebilir Organik Zeytin Yetiştiriciliği Yapılabilecek Alanların Belirlenmesi" projesi kapsamında titiz bir çalışma yapılmıştır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının geniş katımlı projelere önem vermesini göz önünde bulundurarak, proje verilerimizin ilgili sektörlerle paylaşılması, kamu, özel sektör ve sivil toplum

kuruluşlarının işbirliğinin önemini ortaya koymak adına önemli bir çalışma olmuştur.

Milas tarımsal üretim ve işleme potansiyeli olarak Türkiye'nin ender ilçelerinden birisidir. Ürün desenine bakıldığında bir çok tarımsal ürünün yetişmesine uygun ortam mevcuttur.

Zeytin ve Zeytinyağı özellikle kırsalda yaşayan üreticilerin en büyük geçim kaynağını oluşturması nedeniyle, araştırma konusu aciliyet taşımakta olduğu kanaatiyle bu proje hazırlanmış ve başarılı bir şekilde yürütülmüştür.

Bu proje ile sürdürülebilir organik zeytin yetiştiriciliği yapılabilecek alanlar belirlenmiş olmasının yanında üreticilerle yüz yüze anket yapılması sayesinde, çalışmanın yürütüldüğü alanlarda aynı zamanda zeytin yetiştiriciliği konusunda eğitimlerin verilmesi de sağlanmıştır.

İlçe Müdürlüğü olarak proje sonucunda ortaya çıkan öneriler doğrultusunda eğitim ve yayım çalışmalarına devam edilecek olup, üreticilerin hem doğru bildikleri yanlışları düzeltmeleri hem de bilmedikleri konuları öğrenmeleri sağlanacaktır.

Projenin hazırlanması, yürütülmesi, duyurulması aşamalarında sahip çıkarak destek olan tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Saygılarımla...

Oktay ÇELİK
Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü

Bu proje ile Organik Zeytin Yetiştiriciliğinin Sürdürülebilir olduğu alanlar belirlenmiştir. Proje kapsamına alınan alanların neden seçildiği sonuç raporumuzun ilerleyen sayfalarında açıklamıştır. Bu sonuç raporunun bundan sonra yapılacak bir çok çalışmaya temel kaynak olacağı kanaatindeyim.

Eminim ki doğru budamadan taşımaya,

coğrafi işaretlemeden markalaşmaya, sertifikasyondan yeni pazar imkanlarına kadar bir çok alanda bu rapordan elde edilen veriler kullanılacaktır.

İnsanların proje fikirleri olabilir fakat gerekli maddi kaynaklar sağlanmaz ise fikirler sadece bir kağıda karalanmış ve bir süre sonra unutulmuş bilgiler olmaktan öteye geçmeyecektir. Proje fikrimizi başarılı bularak projemize maddi destek sağlayan Güney Ege Kalkınma Ajansı Yönetin Kurulu Sayın Başkan ve üyeleri başta olmak üzere Genel Sekreter Sayın Süleyman ALATA, Proje yürütülürken birlikte uyumlu bir çalışma fırsatı bulduğumuz, İzleme ve Değerlendirme Uzmanı Sayın Mustafa İLHAN, projemizin hazırlık aşamasında destek olan Sayın Yeliz İLHAN ve tüm GEKA çalışanlarına teşekkür ederim.

Milas zeytini ve zeytinyağı için büyük çaba sarf eden Kaymakamımız Sayın Fuat GÜREL'e çalışmalarımız esnasında desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Muğla İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Sayın Nazif EKİCİ'ye ekibimizi AR-Ge çalışmalarına teşvik ettiği ve verdiği desteklerden dolayı teşekkür ederim.

Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Sayın Oktay ÇELİK projeyi yürüttüğümüz süre içerisinde, sürekli destek olarak kolay bir çalışma ortamı sunması ve istişare ederek sorunlara çözüm bulmasından dolayı teşekkür ederim.

Proje ekibi içerisinde yer alarak gerek projenin hazırlanmasında ve gerekse yürütülmesinde sürekli olarak birlikte çalıştığımız, Zir. Yük. Müh. Erizan YILMAZ, Tekniker Hüseyin BAYIR, Tekniker Mehmet FİDAN, projemizi yürütürken ekibimize yardımlarını esirgemeyen tüm mahalle muhtarlarına ve projemizin tanıtılmasında çok büyük rol oynayan değerli basın mensuplarına teşekkür ederim.

Saygılarımla...

Nejmettin KAYA
Ziraat Mühendisi
Proje Koordinatörü

3. TÜRKİYE VE DÜNYA'DA TARIMA GENEL BAKIŞ

3.1. Tarım Sektörü

Tarım veya ziraat, bitkisel ve hayvansal ürünlerin üretilmesi, bunların kalite ve verimlerinin yükseltilmesi, bu ürünlerin uygun koşullarda muhafaza edilmesi, işlenip değerlendirilmesi ve pazarlanmasını ele alan bilim dalıdır. (Yeğenağa, 2009)

Tarım sektörüne bakıldığında, insanlığın varoluşundan beri en önemli sektör olduğu görülmektedir. Çünkü, tarım insanların yaşam kaynağı olan gıda maddelerinin kaynağını sağlamanın yanında aynı zamanda gıda maddelerinin hammaddelerini üreten bir sektördür. İlkçağlardan beri insanlar bir şekilde tarımsal alanları değerlendirerek beslenmelerini sağlamışlardır. Geldiğimiz noktada ise, insanlar birim alandan daha fazla verim elde etmeye giderek, sadece ham gıda maddeleri üretmek yerine çeşitli işlemler uygulayarak işlenmiş ürünler elde etmeye başlamışlardır. Bu uygulamalar tarım sektörünün hızla büyümesini sağlamıştır. Aynı zamanda yaşam kalitesinin artması ve tarımda meydana gelen çeşitlilik tarımsal işletmeciliğin büyümesine sebep olmuş ve bunun ardından ticari faaliyetler bu sektörde önemli bir rol almıştır.

Paranın icat edilmediği dönemlerde karşılıklı ürün değişimi şeklinde yapılan tarımsal ticaret günümüzde ülkelerin ekonomilerine en büyük katkıları sağlayan sektörlerden biri olmaya başlamıştır.

Tarım sektörü doğadan çok fazla etkilendiğinden dolayı riskleri büyüktür. Bazı bilim adamları tarafından üstü açık fabrika olarak nitelendirilen bu sektör son yıllarda uygulanan çeşitli politikalar ile risk faktörleri azaltılmaya çalışılmaktadır. Özellikle tarımsal sigortacılığın üreticiler tarafından uygulanmaya başlanması bazı risklerin güvence altına alınmasını sağlamıştır.

Tarım işletmeleri sektörü profesyonel anlamda yapılsa da, özellikle ülkemizde kırsal nüfusun geçim kaynaklarının başında gelmesinden dolayı sadece ekonomik değil sosyal bir yapısı da mevcuttur.

3.2. Dünyada Tarım

Dünya tarımına bakıldığında, coğrafik olarak büyük olan ülkelerde özellikle üretim maliyetlerindeki düşüklüğün sektörün büyümesi neden olduğu olasıdır. Dünyadaki tarımsal üretime bakıldığında bireysellik yerini şirketleşmeye veya örgütlenmeye bırakmıştır. Yetiştirilen sebze ve meyveler daha çok marketlerle anlaşma yapılmak suretiyle sürekli bir pazar oluşturulmuştur. Hububatlar ise daha çok gıda işleyen firmalar ve toptancılar tarafından alınmaktadır.

Dünyada nüfusun %23,5'i tarımsal alanda çalışmaktadır. Bu nüfusun 2013 yılında dünyada ürettiği tarımsal değer 1.652 milyar doları aşmış durumdadır. 2004 ve 2008 yılları arasındaki % 3,4 yıllık bileşik büyüme oranıyla 2008 yılında 3,5 milyar tona ulaşan üretim miktarı, 2013 yılında 3,9 milyar tona ulaşmıştır. Dünya ekonomisindeki direkt payı ise %3,2 civarında seyretmektedir. Dünyadaki alanın %37,5 i tarım alanı olarak kullanılabilir durumdadır. Avrupa, küresel üretimin % 25'ini oluştururken, Asya- Pasifik bölgesi % 55'lik değer payıyla tarımsal üretimin çoğunluğunu oluşturmaktadır. (Nizip Zeytinyağı Sektör Analiz Raporu, 2014)

3.3. Türkiye’de Tarım

Bitkisel üretim verileri

Yıl	Toplam Alan(dekar)	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)	Nadas alanı(dekar)	Sebze bahçeleri alanı(dekar)	Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
2011	236.137.614,35	156.915.671,00	40.171.970,00	8.096.419,00	30.911.356,00	42.198,35
2012	237.819.993,31	154.633.764,90	42.861.366,00	8.267.360,00	32.009.607,00	47.895,42
2013	238.106.715,07	156.180.591,00	41.475.865,00	8.084.876,00	32.320.346,00	45.037,07

Tablo 1: Bitkisel Üretim verileri (TUİK 2014)

Tarım Alanları	2009		2010		2011		2012		2013	
	(Bin ha)	%	(Bin ha)	%	(Bin ha)	%	(Bin ha)	%	(Bin ha)	%
Ekilen Alan	16.217	41,68	16.333	41,87	15.692	41,05	15.464	40,27	15.468	40,25
Nadas	4.323	11,11	4.249	10,89	4.017	10,51	4.286	11,16	4.158	10,82
Sebze Bahçesi	811	2,08	802	2,06	810	2,12	827	2,15	952	2,48
Bağlar	479	1,23	478	1,23	473	1,24	462	1,20	405	1,05
Meyve Bahçesi	1.686	4,33	1.748	4,48	1.820	4,76	1.937	5,04	1.992	5,18
Zeytin Bahçesi	778	2,00	784	2,01	798	2,09	814	2,12	820	2,13
Çayır ve Mera	14.617	37,57	14.618	37,47	14.621	38,24	14.609	38,05	14.633	38,08
Toplam	38.911	100	39.012	100	38.231	100	38.399	100	38.428	100

Tablo 2 : Türkiye Tarım alanları (TUİK 2014)

4. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ORGANİK TARIMIN DURUMU

Organik tarım ilk kez Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nde başlamış ve daha sonra diğer ülkelere yayılmıştır. Organik tarıma olan ilginin artması ise çevre ve sağlık ile ilgili endişelerin artması ve sosyo-ekonomik koşulların gelişmesi gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Organik tarım ve gıda ürünlerine tüketici talebinin artması sonucu organik tarımı benimseyen çiftçi sayısı da doğal olarak artmıştır. Bu talebin büyümesi aynı zamanda uluslararası ticareti de geliştirmiştir. Kendi ülkelerinde organik ürünler için iç pazar ve talep olmadığı halde bazı ülkeler, Avrupa'da yetişmeyen ve talep edilen organik ürünleri üretmeye ve ihraç etmeye başlamışlardır. (Demiryürek, 2011)

Türkiye'de ise organik tarım hareketi dünyada olduğu gibi önder çiftçiler tarafından değil; Avrupalı organik tarım şirketlerinin temsilcileri aracılığı ile başlatılmıştır. Bu durum, Avrupa'da yetiştirilemeyen ve klasik tarımsal ihraç ürünlerimize gelen talebin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin ilk olarak organik tarım faaliyetleri Ege Bölgesi'nde, sınırlı sayıdaki üzüm üreticisine, Avrupalı organik tarım şirketlerinin temsilcileri tarafından tanıtılarak başlatılmıştır. Avrupa ülkelerinden gelen talebin artışına paralel olarak, organik üretim çeşitlenmiş ve organik üretim projeleri 1980'li yılların ortasından itibaren tüm Türkiye'de yürütülmeye başlatılmıştır. Önceleri yabancı şirketlerin temsilcileri aracılığıyla, sonradan ise yerli şirketlerin organik tarım ve gıda pazarına girmesiyle birlikte, gerek ihracata gerekse iç piyasaya yönelik üretim ve pazarlama çalışmaları sürdürülmüştür (Demiryürek, 2011).

5. ZEYTİN VE ZEYTİYAĞI SEKTÖRÜNE GENEL BAKIŞ

5.1. Zeytinin Tarihçesi

Oleacea familyası, Olea cinsinin bir türü olan zeytinin (*Olea europaea* L.) anavatanı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni de içine alan Yukarı Mezopotamya ve Güney Ön Asya'dır.

Zeytin ağacı yaklaşık 8000 yıldır varlığını sürdüren ve bereket, zafer ve barış sembolüdür. Çoğu literatürde atıf yapılan bitkilerden biridir.

Zeytin yetiştiriciliğinin önemli bir getiri kaynağı olan zeytinyağı hem zaman hem de alan açısından farklılık gösterebilmektedir. Aynı işletmede ürün, bir yıldan diğer yıla hava koşulları ve zeytin ağacının çeşidinden dolayı keskin farklılıklar gösterebilmektedir (periyodisite). Bunun yanı sıra; yan yana parsellerde verim aynı yıl içerisinde mahsulün işlenişine ve özellikle de sulamanın varlığına göre çok farklı olabilmektedir.

Zeytinin dünyaya yayılışı üç yoldan olmuştur. Birincisi Mısır üzerinden Tunus ve Fas, ikincisi Anadolu boyunca Ege adaları, Yunanistan, İtalya ve İspanya ve üçüncüsü ise İran üzerinden Pakistan ve Çin'dir. İlk kültüre alınışı ve ıslahı Sâmililer tarafından olmuştur. Arkeolojik çalışmalar, zeytin yetiştiriciliğinin M.Ö 4.000'li yıllara kadar dayandığını göstermektedirler. İlk Grek ve Roma yazıtlarında zeytinin barış ve birlikteliğin ebedi simgesi olduğuna değinilmiştir.

Kuran, İncil ve Tevrat'taki sayısız bölümde zeytine yer verilmiştir. Bazı uygarlıklar tarafından "sıvı altın" olarak nitelendirilmiştir.

Romalılardan Mısırlılara, Semitlerden Greklere kadar birçok kültürde zeytinyağı önemli bir gıda maddesi olmanın dışında, kandillerde yakılarak geceleri aydınlatmış, yaralara sürülerek şifa olmuş, ciltler onunla ovularak güzelleştirilmiş.

Zeytin, Kur'ân'da altı defa geçmektedir: "İncire, zeytine, Sîna dağına ve şu emîn beldeye andolsun." (Tîn, 1-3), Zeytinin zikredildiği diğer âyetler: Nahl, 11; En'âm, 99, 141; Nûr, 35; Abese 29.

Zeytinyağı; Kur'ân'da iki defa geçmektedir "Sina Dağı'ndan çıkan bir nebat da yetiştirdik ki, o ağaç hem yağ, hem de yiyeceğe bir katkı çıkarır." (Mü'minûn, 20). Bir de Nûr Sûresi 35. âyette geçmektedir.

Peygamber Efendimiz'in (sallallahü aleyhi ve sellem) zeytinyağı ile alâkalı hadisi: "Zeytinyağını yiyin ve onunla yağlanın. Çünkü o, bereketi bol ve mübarek bir ağacın meyvesinden çıkartılmaktadır" hadisi bulunmaktadır. (kaynak :<http://www.gidahareketi.org>)

5.2. Dünyada Zeytin ve Zeytinyağı Üretimi Tüketimi

Dünya Zeytin yetiştiriciliğine bakıldığında yaklaşık olarak %98'lik bir kısım Akdeniz havzasında, geriye kalan kısım ise Latin Amerika ve diğer ülkelerde bulunmaktadır. Yaklaşık 9 milyon hektar üzerinde yapılan yetiştiricilikte, 900 milyon zeytin ağacından yaklaşık olarak 17 milyon ton dane zeytin elde edilmektedir. En önemli üreticiler İspanya, İtalya, Yunanistan, Tunus, Suriye ve Türkiye'dir.

Üretimde AB ülkelerinin payı yıllara göre değişmekle birlikte ortalama % 70 seviyelerindedir. AB ülkeleri arasında ilk sırayı İspanya almakta onu İtalya ve Yunanistan izlemektedir. İspanya'nın AB üretimdeki payı % 60'lar seviyesindedir. Bunların yanı sıra son yıllarda Avustralya, Japonya ve Arjantin gibi ülkelerde de zeytin üretimine başlanılmıştır (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014).

Sofralık zeytin tüketiminin dünyada en çok tüketilen ülkesi 2013 yılı tahminlerine göre 355 Bin ton ile Türkiye'dir. Türkiye'yi 290 bin tonluk tüketimi ile Mısır, 220 bin tonluk tüketimi ile İspanya takip etmektedir. Sektörde dünyanın en büyük ithalatçısı konumundaki Amerika Birleşik Devletleri 210 bin ton ile 4. sırada yer almaktadır. Cezayir 172 bin tonluk tüketimi ve İtalya 146 bin tonluk tüketimi ile dünyanın en çok sofralık zeytin tüketen 5. ve 6. Ülkeleridir (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014).

ÜLKELER	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
İspanya	1492,6	608,6	521,5	487,7	513,1
Türkiye	390	330	400	410	430
Mısır	1409	350	384,5	375	400
Suriye	135	147	172	172	172
Cezayir	136	192,5	145,5	175	168,5
Arjantin	220	90	150	60	140
İran	47,5	47	35	39	125
Fas	90	110	100	100	100
Yunanistan	107	135	130	160	94
Peru	75	72,5	81	80	80
İtalya	58,6	69,7	75,7	76	74
ABD	24	154	26	71	68
Şili	25	26	34	34	34
Arnavutluk	18	28	27	32	28
Ürdün	34	54	26	28	25
Tunus	22	20	24	24	22
Diğer	85,3	128,7	100,3	100,8	100,9
TOPLAM	2.369	2.563	2.432,5	2.424,5	2.574,5

Tablo :3 Dünya Sofralık Zeytin Üretimi (1.000 ton) (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014).

Dünya zeytinyağı üretimi 2013 yılında 3.098 bin ton olup, bu üretimin 2.308 bin tonu AB ülkeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Dünyadaki zeytinyağı arzının %75'ini sağlayan AB ülkelerinin dünya zeytinyağı üretimine şekil verdiği ifade edilebilir. Aynı zamanda AB ülkeleri üretilen zeytinyağının %68'ini tüketmekte ve yaklaşık %20 civarında dünya ticaretinde ithalattan pay almaktadır.

Dünyada en çok zeytinyağı üreten ülkesi olan İspanya 1.536,6 bin tonluk üretimi ile neredeyse toplam üretiminin %50 sini tek başına sağlamıştır. İspanyayı 450 bin tonluk üretimi ile İtalya ve 230 bin tonluk üretimi ile Yunanistan izlemiştir. Bu ülkeleri 180 bin tonluk üretimi ile Türkiye 4. sırada, 135 bin tonluk zeytinyağı üretimi ile Suriye ve 120 bin tonluk üretimi ile Fas 5. ve 6. sıralarda yer almaktadırlar.

Dünyada en çok zeytinyağı tüketen ülkesi 185 bin ton ve kişi başı yaklaşık 24 kg tüketimi ile Yunanistan'dır. Yunanistan'ı 600 bin ton yıllık tüketimi ve kişi başı 11,50 kg tüketimi ile İtalya, 580 bin ton ve kişi başı 10,40 kg tüketimi ile İspanya; 74 bin ton tüketimi, kişi başı 6,73 kg tüketimi ile Portekiz izlemektedir. Türkiye bu konuda üretim kabiliyetine göre kıyaslandığında Avrupa Birliği ülkelerinin gerisinde kalmış olup kişi başı ortalaması 1,95 kg civarında seyretmektedir (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014).

6. TÜRKİYE ZEYTİN TARİHÇESİ

Cumhuriyet kurulduktan sonra en önemli faaliyet alanlarından birisi olarak zeytincilik olduğu ön plana çıkmış ve 1937 yılında şimdiki ismi “Zeytincilik Araştırma İstasyonu Müdürlüğü” olan “Zeytincilik İstasyonu kurulmuştur. 26/01/1939 tarih ve 3573 sayılı “Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun” çıkarılarak hakkında kanun olan tek ürün olma özelliğini almıştır.

Zeytincilik Yasası, devlet ormanları ile boş arazide bulunan yabancı zeytinliklerin belirlenmesi ve isteyene ücretsiz dağıtımını, aşılmasını öngörmekte ve zeytinlik sahiplerinin zeytinliklerine bakmalarını, vaktinde budamalarını, zeytinliklerine hayvan bırakılmamasını yasal yaptırımlara bağlamıştır. Yasaya dayanılarak çıkarılan tüzükte de zeytinlerin ancak, zeytincilik örgütünün belirleyeceği tarihte toplanacağı, elle toplanması mümkün olan zeytinlerin sıvıkla silkelenmemesi, kurslara katılıp usta ehliyeti almayanların zeytin budaması yapamayacağı gibi hususlar yer almıştır. Tüzükte yalnız yaptırımlar olmayıp ödül maddeleri de yer bulmuştur. Örneğin, budama ustalarına budama ve aşı takımının bedava verileceği, zeytinliğinde yeterli bakım işlemi olan üreticilere Tarım Bakanlığı tarafından belirlenecek miktarlarda nakit ödül verileceği maddeleri Tüzükte bildirilmiştir.

1960’dan sonraki planlı dönem, zeytincilikte yeni bir atılım hamlesinin gerçekleştirildiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü her bakımdan geliştirilerek, zeytincilik sorunlarına yanıt verebilecek duruma getirilmiştir. Ayvalık, Edremit ve Havran’da “Zeytin ve Zeytinyağı Müstahsilleri Derneği” kurulmuştur. 1963 yılında zeytin ağacı sayımızı arttırmak üzere köylüye bedelsiz delice fidanı dağıtım projesi yürürlüğe konmuştur (Arpaçlı T., Türkiye’de Uygulanan Zeytinyağı Politikaları, 2008).

7. TÜRKİYE ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİK, ÇEŞİTLİLİK TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI, REKOLTE

Ege Bölgesinde, zeytin üretimi %80’i yağlık, %20 ise sofralık olarak değerlendirilmektedir. Yaklaşık % 78’lik kısmı pazarlanarak geriye kalan kısmı yerelde iç tüketime ayrılmaktadır.

Geçiş bölgesi olan Marmara’da Ege Bölgesinden çok farklı bir şekilde % 90 oranında sofralık üretim yapılırken sadece % 10’luk bir kısım yağlık olarak değerlendirilmektedir. Salamura siyah zeytin olarak değerlendirilen sofralık zeytin Türkiye üretiminin yaklaşık % 40’nı elinde tutmaktadır.

Akdeniz bölgesinde Toros Dağları ile kıyı arasında 850 metreye kadar yüksekliklerdeki şeritte zeytincilik yapılıyor. Hatay (Antakya), İçel, Adana ve Antalya’nın başı çektiği zeytin üretiminin %68’i yağlık, %32’si sofralık olarak değerlendirilir. Yüksek rakımlı köylerde “soğuklama isteği” yüksek olan, soğuğa dayanıklı Ayvalık cinsi fidanların dikimi de yaygınlaşıyor.

Güneydoğu Anadolu bölgesinin Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Kahramanmaraş ve Mardin'in Akdeniz ikliminin etkisi altında kalan kesimlerinde zeytincilik yapılmaktadır. Bölgenin zeytin üretiminin %86'sı yağlık, %14'ü sofralık olarak işleniyor. Zeytincilik ıslah çalışmaları arasında, Ayvalık ve Gemlik çeşitleri bölge fidanlıklarından çiftçilere dağıtılmaya başlamıştır. Özellikle, Adıyaman ve Kilis'te son yıllarda dikilen fidan sayılarının mevcut verimli ağaç sayılarını aştığı gözleniyor.

Karadeniz'de Başta Artvin olmak üzere, Sinop, Trabzon, Kastamonu, Ordu, Zonguldak, Samsun, Amasya ve Giresun'da, kuzey rüzgârlarına karşı korunaklı Akdeniz mikro iklimlerine sahip sınırlı kıyı şeridi ve İçerlek ırmak vadilerinde (Artvin), daha çok öz tüketim amacıyla sofralık zeytincilik yapılıyor. (Kuşadası Ticaret Odası Zeytin ve Zeytinyağı Raporu)

7.1. Zeytin çeşitlerinin bölgelerine göre dağılımı :

Ege Bölgesi ;

Ayvalık (Edremit, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye), Memecik (Aydın ve Muğla'da), Domat (Akhisar), Uslu (Akhisar, Kemalpaşa, Yatağan), Erkence (İzmir), Çakır (İzmir), İzmir sofralık, Çekişte (Ödemiş, Torbalı, Nazilli), Çilli (Kemalpaşa), Kiraz (Akhisar), Memecik (Muğla, İzmir, Aydın, Manisa, Denizli, ayrıca Antalya, Sinop, Kastamonu) Yağlık da denir, Kahramanmaraş'ta da bulunur), Memeli (Menemen, Turgutlu) en yaygın türlerdir. Akzeytin (İzmir Çekişte), Aşı Yeli, Dilmit, Eşek Zeytini (Girit Ulağı), Hurma Karaca (Urla) Hurma Karaca (Aydın), Kara Yaprak, Taşarası (Bozdoğan), Elma, Kuru Gülümbe, Karşıyaka Güzeli, Yerli Yağlık (Milas) gibi seyrek cinsler görülür.

Marmara Bölgesi ;

Gemlik ya da Tirilye cinsi en yaygındır. Bölge zeytinliklerinin yaklaşık %75-80'i bu türden oluşmaktadır. (Gemlik, Erdek, Mudanya, Edincik, Tirilye), Edincik Su (Bursa, Yalova, Kocaeli), Beyaz Yağlık, Eşek Zeytini, Şam ve Siyah Salamuralık.

Akdeniz Bölgesi ;

Halhalı (Mardin, Hatay, Gaziantep, Adana), Sarı Haşebi, Karamani, Saurani (Hatay, Altınözü), Tavşan Yüreği (Muğla, Antalya), Büyük Topak Ulak (İçel, Tarsus), Küçük Topak Ulak, Girit Ulak (İçel, Tarsus), Sarı Ulak (İçel, Adana, Kozan), Sayfi, vb. Ayrıca Gemlik ve Ayvalık türleri de yörede yaygın bir biçimde ekilmeye başlanmıştır.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi;

Eğriburun (Nizip, Halfeti), Kalembezi (Kilis, Nizip), Küqan Çelebi (Gaziantep), Kilis, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, Mardin), Nizip Yağlık, Yağ Çelebi (Nizip, Kilis).Bu cinslerin yanı sıra Belluti, Halhalı Çelebi, Yağlık Çelebi, Yağlık Sarı, Yuvarlak Çelebi, Yuvarlak Halhalı, Yün Çelebi ve Boncuk.

Karadeniz Bölgesi;

Otur, Sati, Buttko Yağlık, Görvele, (Artvin), Samsun Yerli (Samsun, Sinop, Zonguldak), Pastos (Trabzon, Zonguldak), İstrangili, Marantelli, Trabzon Yağlık (Trabzon), Zonguldak yerli yuvarlak, Kastamonu Yağlık (Kuşadası Ticaret Odası Zeytin ve Zeytinyağı Raporu).

7.2. Zeytinyağının Tanımı;

Zeytinyağı, sadece zeytin ağacının olgun meyvelerinden elde edilen, hiçbir kimyasal işlem görmeden doğal hali ile tüketilebilen, oda sıcaklığında sıvı olan bir yağdır.

7.3. Zeytinyağının Sınıflandırılması;

1-Natürel Zeytinyağları: Zeytin ağacı meyvesinden, doğal özelliklerini değiştirmeyecek bir sıcaklıkta sadece mekanik veya fiziksel işlemler uygulanarak elde edilen, berrak, yeşilden sarıya değişebilen renkte, kendine özgü tat ve kokuda olan doğal halinde gıda olarak tüketilebilen yağlardır. Natürel zeytinyağları kendi içinde 2 grup altında piyasaya verilirler.

- a) **Natürel Sızma Zeytinyağı;** Kokusu ve tadında kusur olmayan, serbest asitlik derecesi(oleik asit cinsinden) en çok % 0.8 olan natürel zeytin yağıdır. Natürel sızma zeytinyağı her tür yemeklere uygun olmakla beraber salatalar için idealdir.
- b) **Natürel Birinci Zeytinyağı;** Kokusu veya tadında çok hafif kusurları bulunabilen, serbest asitlik derecesi (oleik asit cinsinden) en çok % 1.8 olan natürel zeytinyağıdır.

2-Rafine Zeytinyağı: Zeytin ham yağının yapısında değişikliğe yol açmayan metotlarla rafine edilmesi sonucu elde edilen, sarının değişik tonlarında rengi olan kendine özgü tat ve kokuda bir yağdır. Serbest asitlik derecesi (oleik asit cinsinden) en çok % 0.3 'tür. Bu yağ piyasada, " Kızartma Yağı" olarak da pazarlanmaktadır.

3-Riviera Zeytinyağı: Rafine zeytinyağı ile doğal halinde gıda olarak tüketilebilecek natürel zeytinyağlarının karışımından oluşan, yeşilden sarıya değişen renkte, kendine özgü tat ve kokuda bir yağdır. Serbest asitlik derecesi (oleik asit cinsinden) en çok % 1.5 'tir. Zeytinyağının canlı ve kuvvetli kokusuna pek alışık olmayanlar bu tip zeytinyağını tercih edebilirler. (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014)

7.4. Rekolte ;

Dane zeytin üretiminde en önemli iller sırasıyla; İzmir (%12,7), Manisa (%12,5), Balıkesir (%12,4), Aydın (%12,1), Muğla (%9,8) Çanakkale (%6,7) ve Bursa (%5,3)' dir. Zeytinyağında ise İzmir ili %17,4, Balıkesir (%14,3), Muğla (%12,8) ve Aydın (%11,8) şeklinde sıralanmaktadır. (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014).

8. TÜRKİYE ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI ÜRETİMİ TÜKETİMİ

Türkiye Sofralık Zeytin Üretimi

Yıl	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
2009	2.181.883	460.013	14	33.936.299	19.048.582	52.984.881
2010	2.201.970	375.000	11	35.611.525	19.209.899	54.821.424
2011	2.222.768	550.000	14	39.176.479	15.995.002	55.171.481
2012	2.276.598	480.000	12	40.252.230	13.084.577	53.336.807
2013	2.309.392	390.000	9	45.235.836	10.462.634	55.698.470

Tablo 4 : Türkiye Sofralık Zeytin Üretimi (TUİK 2013)

Türkiye Yağlık Zeytin Üretimi

Yıl	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim(ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
2009	5.602.242	830.641	11	75.190.470	25.547.706	100.738.176
2010	5.638.343	1.040.000	14	75.786.306	26.548.089	102.334.395
2011	5.762.158	1.200.000	15	78.765.335	21.491.376	100.256.711
2012	5.861.052	1.340.000	17	80.568.718	23.999.629	104.568.347
2013	5.948.874	1.286.000	15	83.924.959	27.406.319	111.331.278

Tablo 5 : Türkiye Yağlık Zeytin Üretimi (TUİK 2013)

Zeytinyağı üretimi 2009-2010 yıllarında 147.000 ton civarında iken, artan bir seyir izleyerek 2012-2013 sezonunda 195.000 tona yükselmiştir.

Türkiye zeytinyağı üretiminde üretim artışı sağlansa da maalesef tüketim değerleri halen istenilen noktada değildir. Ülkemizde kişi başına yıllık zeytinyağı tüketimi 1,95 litre iken, diğer Uluslararası Zeytin Konseyi üyesi ülkelerde bu oran yaklaşık 14 litre civarındadır. (Nizip Zeytinyağı Sektör Analizi, 2014)

9. TÜRKİYE ZEYTİNYAĞI DIŞ TİCARETİ

ÜLKELER	2009		2010		2011		2012		2013	
	Değer 1.000 USD	Miktar Ton	Değer 1.000 USD	Miktar Ton	Değer 1.000 USD	Miktar Ton	Değer 1.000 USD	Miktar Ton	Değer 1.000 USD	Miktar Ton
Amerika	23.903	7.655	11.792	3.766	4.955	1.322	15.474	5.135	87.470	27.780
İspanya	2.395	1.106	941	401	0	0	5.318	1.972	61.130	20.803
İtalya	14.464	5.351	3.767	1.521	178	84	4.088	1.533	39.402	13.294
Suudi Arabistan	9.032	2.707	7.748	2.216	8.903	2.493	13.135	4.029	18.527	5.454
Japonya	7.646	2.014	9.422	2.433	7.767	1.978	7.305	2.027	15.878	4.261
İran	1.127	356	833	223	3.055	673	2.600	871	10.251	3.383
Kanada	4.073	1.206	1.915	562	616	132	2.082	702	6.075	1732
Fil Dişi Sahilleri	3.039	1.054	1.259	450	323	137	1.565	522	5.916	1.802
Irak	1.874	476	1.997	481	3.217	786	3.641	915	5.755	1325
Portekiz	0	0	0	0	0	0	0	0	5.450	1.803
Çin	1.748	506	1.274	318	1.955	478	3.863	1.046	4.692	1195
Birleşik Arap Emirlikleri	3.725	1.058	3.169	915	2.899	840	2.247	698	3.151	854
Yemen	109	32	268	70	90	24	327	95	2.504	698
Almanya	1.614	386	1.682	391	2.408	558	1.503	407	2.364	565
Kuveyt	977	273	274	84	644	194	579	210	1.649	500
Avustralya	3.344	923	2.526	679	647	180	1.123	353	1.538	436
G Kore	1.250	362	1.024	261	1.194	351	977	301	1.410	416
Rusya	1.712	472	1.187	260	593	133	460	113	1.351	334
Azerbaycan	213	47	669	150	826	181	1.184	271	1.272	285
Ukrayna	1.040	282	483	124	643	144	755	189	1.066	264
Diğer Ülkeler	12.917	3.419	12.002	3.036	8.496	1.974	8.547	2.265	17.723	4.916
Toplam	96.202	29.685	64.232	18.341	49.409	12.662	76.773	23.654	294.574	92.100

Tablo 6 : Türkiye Zeytinyağı İhracatı (Nizip Zeytinyağı Sektör Analiz Raporu, 2014).

YILLAR	Yeşil Zeytin		Siyah Zeytin		Toplam	
	Miktar	Tutar	Miktar	Tutar	Miktar	Tutar
	Ton	1.000 USD	Ton	1.000 USD	Ton	USD 1.000
2008/09	9.115	18.135	53.760	81.724	62.875	99.859
2009/10	13.233	23.709	59.114	93.687	72.347	117.396
2010/11	12.563	24.480	59.697	102.048	72.260	126.528
2011/12	12.735	24.449	59.280	94.959	72.015	119.408
2012/13	13.069	25.160	61.150	101.644	74.219	126.804

Tablo 7 : Türkiye Sofralık Zeytin İhracatı (Nizip Zeytinyağı Sektör Analiz Raporu, 2014).

10. ZEYTİN ve ZEYTİNYAĞI DESTEK POLİKALARI

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının üreticilere yönelik son yıllarda yaptığı en önemli çalışmalardan birisi de destek politikalarıdır. Bu konuda yapılan çalışmalar neticesinde özellikle organik zeytin yetiştiriciliğine başvuran üreticilerin sayısı son yıllarda bir artış göstermiştir.

Maddi destek yapılması üreticilerin ekonomilerine maddi olarak bir katkı yapılmasının yanında aynı zamanda geriye dönük izlenebilir ve çevre ve sağlık açısından önemli olan olumlu uygulamaların üreticiler tarafından benimsenmesine sebep olmuştur.

2014 yılında organik tarım için verilen devlet desteği 70 TL/da olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda zeytinyağı üretiminde bu destek kilogram başı 70 kuruş olarak belirlenmiştir.

11. MATERYAL VE YÖNTEM

11.1. Materyal ;

Bu projede, Milas'ta sürdürülebilir organik zeytin yetiştiriciliği yapılabilecek uygun alanların belirlenmesi amacıyla, çalışmanın birincil kaynaklarını, üreticilerle yüz yüze yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur.

Çalışmanın ikincil kaynaklarını ise; Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü kayıtları ve İlçe Müdürlüğü teknik personelleri tarafından daha önceden yapılmış olan eğitim ve yayım çalışmaları, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı "Tarım Bilgi Sistemi" kayıtları, Kalkınma Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Gıda ve Tarım Organizasyonu (FAO), Dünya Bankası (WB) ve Birleşmiş Milletler (UN) başta olmak üzere bir çok ulusal ve uluslararası internet siteleri, konu ile ilgili kaynak kitaplar, tez çalışmaları, makaleler, tebliğler, sempozyum bildirileri ve ilgili raporlardan elde edilen veriler oluşturmuştur.

11.2.Yöntem ;

Belirlenen bölgelerde bulunan üreticilerle Basit Tesadüfi Örneklem yöntemi kullanılarak, yüz yüze yapılan anketler sonucu elde edilen veriler uygun analiz programlarıyla analiz edilmiştir.

12. MİLAS ZEYTİN SEKTÖRÜ

Milas, kültür ve doğa yapısı olarak köklü bir geçmişe sahip, tabiatını halen koruyabilmiş ender ilçelerden biridir. İlçenin asıl geçim kaynaklarının başında tarım gelmekte olup, tarımsal alanda da Zeytin önemli bir role sahiptir. Türkiye'deki toplam zeytin ağacı sayısı 111.331.278 olup, bunun kayıtlı olan 8.912.000 adedi Milas ilçesindedir (TUİK, 2013). Aynı zamanda yaklaşık 1.000.000 adet kayıt altına alınamamış zeytin ağacının bulunduğu tahmin edilmektedir. Yani Türkiye'deki zeytin ağaçlarının yaklaşık %10'u Milas'ta bulunmaktadır. Bu azımsanamayacak bir orandır. Kırsal nüfusun neredeyse tamamı zeytin yetiştiriciliği yapmakta ve ailelerin geçim kaynaklarının başında Zeytincilik gelmektedir.

Yüzölçümü 235.224 hektar olan ilçenin tarım alanının yaklaşık 53.000 hektarı zeytinliktir. Var yılında 100.000 ton olan dane zeytin yok yılında 10.000 ton civarındadır. İlçede 93 adet zeytin işleme fabrikası bulunmakta olup, fabrikaların toplam zeytin işleme kapasitesi yaklaşık olarak 400.000 ton civarındadır. Ayrıca yaklaşık 170.000 ton civarında pirina işleme kapasitesine sahip olan bu fabrikalarda, var yılında yaklaşık 180.000 ton karasu çıkmaktadır.

Zeytin verimine bakıldığında, bölgede en yaygın olarak yetiştirilen memecik çeşidi toplam üretimim yaklaşık % 95'luk kısmına hakim olup, ortalama olarak 5 kg. zeytinden 1 lt. zeytinyağı elde edilmektedir.

Milas'ta zeytin yetiştiriciliğinin büyük kısmı yağlık olsa da, küçük bir kısmı da sofralıktır. Dolayısıyla bölgede elde edilen kaliteli zeytinyağı aile ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. Bölgede bu kadar ön plana çıkan Zeytinyağı sektörü maalesef kırsalda yaşayan insanların beklentilerini karşılayamamaktadır. Her ne kadar üreticilerin gerekli bakım işlerini yapamaması ürün miktar ve kalitesini olumsuz etkilese de asıl önemli sorun elde edilen ürünün hak ettiği değerden satılamamasıdır.

13. MİLAS ZEYTİN ve ZEYTİNYAĞI GÜÇLÜ YÖNLER, ZAYIF YÖNLER, FIRSATLAR, TEHTİHLER ANALİZİ

13.1.Güçlü Yönler;

- Milas İlçesinde zeytin yetiştiricileri için zeytin ve mamülleri en önemli geçim kaynağıdır.
- Türkiye Zeytin ağacı varlığının yaklaşık % 10'luk kısmının Milas İlçesinde olması.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın organik tarım için uyguladığı destek politikaları.

- İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün çiftçi eğitim toplantıları.
- Toprak ve su kaynaklarının kirlenmemiş olması.
- Organik üretim için uygun ekoloji ve rakımın olması.
- Özellikle organik zeytin yetiştiriciliği yapılabilecek alanların çevreye zararlı sanayi tesislerine uzak olması.
- Proje kapsamında belirlenen alanlarda, kimyasal ilaç ve gübre kullanımının düşük düzeyde olması.
- Bölgede organik tarımı destekleyici geleneksel bilgi ve tecrübenin varlığı
- Kültürel bakım işlemlerinin üreticiler tarafından biliniyor ve uygulanabilir olması.
- Bölgeye yakın İzmir'de faaliyet gösteren Zeytincilik Araştırma İstasyonu'nun varlığı ve işbirliği yapma imkanlarının bulunması.

13.2.Zayıf Yönler;

- Zeytin alanlarının genelde engebeli ve yüksek yerlerde olması.
- Makineli ve modern hasat yöntemlerinin uygulama düzeyinin düşük olması.
- Yanlış bilinen budama tekniklerinin halen daha bazı üreticiler tarafından kullanılıyor olması.
- Tarımla uğraşan nüfusun yaşlı olması ve genç nüfusun tarıma ilgisiz kalması.
- Turizm bölgesinin araştırma sahasına yakın olması sebebiyle genç nüfusun kırsaldan kente göç etme isteği.
- Zeytinyağı fabrikalarının istenilen düzeyde profesyonel işlemler yapmaması.
- Özellikle hasat sonrası fabrikaya işlemek üzere götürülen zeytinlerin uzun süre bekletilmesi.
- Taşımanın çuvallar ile yapılması.
- Dip zeytin diye tabir edilen yere dökülen zeytinlerin ağaçtan hasat edilen zeytinlerle aynı torbaya konulması.

13.3.Fırsatlar ;

- Güney Ege Kalkınma Ajansının bölgede organik tarımı öncelikler arasında bulundurması
- Zeytin üreticilerinin İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü teknik personelleriyle diyalog halinde olmaları.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Tarımsal Yayımı Geliştirme Projesi.
- Turizm bölgesinin araştırma alanına yakın olması sebebiyle pazar bulma imkanlarının olması
- Organik Tarım Kanunu
- Tüketici bilincinin gelişmesiyle birlikte dünyada sağlıklı, kaliteli organik ürünlere olan talebin artması
- Organik ürünlerin tüketiciler tarafından daha yüksek bir fiyata satın alınması
- Organik zeytin alanlarının artması sonucu kırsaldan kente göçün azalması
- Dış Pazar imkanlarının olması

- Yerelde belirli bir üretime sahip olan organik zeytinlerin markalaşma yönünde fırsata sahip olması
- Son yıllarda özellikle zeytinyağının insan sağlığına olumlu etkisinin medyada sıkça gündemde olması
- Bölgede yeterince Zeytin işleme fabrikalarının bulunması

13.4. Tehditler;

- Pazarlamada yaşanan sorunlar
- Markalaşmanın ilçe genelinde yetersiz olması
- Pazarlama kanallarının uzunluğu
- Hastalık ve zararlılara karşı kolaycılığın seçilmesiyle kimyasal ilaç kullanımı
- Genç nüfusun tarıma ilgisizliği

14. ANKET SORULARININ ANALİZİ

14.1. Üreticinin Yaşı :

Yaş Aralığı	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler Oran (%)
26-35	12	6,0
36-45	30	15,0
46-55	42	21,0
56-65	73	36,5
66 ve üstü	43	21,5
TOPLAM	200	100,0

Cevap verenler içerisinde en çok dikkat çekilmesi gereken nokta üreticilerin % 58'inin 55 yaşının üzerinde olmalarıdır.

14.2. Üreticinin Eğitim Durumu :

Eğitim Durumu	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler Oran (%)
Okuryazar	5	2,5
İlkokul	156	78,0
Ortaokul	20	10,0
Lise	16	8,0
Yüksekokul	2	1,0
Üniversite	1	0,5
TOPLAM	200	100,0

14.3. Ailedeki birey sayısı :

Birey Sayısı	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler Oran (%)
1	2	1,0
2	51	25,5
3	26	13,0
4	65	32,5
5	25	12,5
6	25	12,5
7	3	1,5
8	2	1,0
10	1	0,5
TOPLAM	200	100,0

14.4. Kaç yıldır Çiftçilikle uğraşıyorsunuz?

Ankete cevap verenlerin tamamına yakını 10- 15 yaşlarından itibaren çiftçiliğe başladıklarını belirtmişlerdir.

14.5. Kaç Dekar Zeytinliğiniz Mevcuttur?

Dekar	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler Oran (%)
2-5	29	14,5
6-10	34	17,0
11-15	11	5,5
16-20	15	7,5
21-25	8	4,0
26-30	23	11,5
31-50	40	20,0
51- 100	32	16,0
101-200	7	3,5
201 ve üstü	1	0,5
TOPLAM	200	100,0

14.6. Yılda ne kadar zeytinyağı elde ediyorsunuz ?

Bu soruya cevap alırken periyodisite göz önüne alınarak üreticilerin var yılında elde ettikleri zeytinyağı miktarı esas alınmıştır. Bir ağaçtan ortalama 20-25 kg zeytin verimi elde edilmekte olup, ortalama 5 kg. zeytinden 1 litre zeytinyağı elde edilmektedir.

Miktar (Ton)	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
1 ton ve altı	84	42,0
2-3	60	30,0
4-5	33	16,5
6-7	10	5,0
8-10	9	4,5
11- ve üstü	3	1,5
8	1	0,5
TOPLAM	200	100,0

14.7. Sürekli ikamet ettiğiniz yer neresidir ?

Ankete cevap verenlerin tamamı sürekli ikamet ettiği yer bulunduğu mahalledir. Turizmle bağlantısı olan mahallelerde çalışmak için mahalleden ayrılan kişiler sürekli ikamet ettikleri yere tekrar geri dönmektedirler. (Göç sorusunun detaylarına bakınız.)

14.8. Tarım Dışı Faaliyette Bulunuyor musunuz?

Tarım dışı faaliyette bulunanlar muhtar ve cami imamları haricindeki kişiler turizm sektöründe çalıştıklarını beyan etmişlerdir.

14.9. Herhangi Bir Sosyal Güvenceniz Var mı?

Sosyal Güvence	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
Tarım sigortalısı	5	2,5
Bağ-Kur	145	72,5
SSK	31	15,5
Emekli sandığı	3	1,5
Emekli	16	8,0
TOPLAM	200	100,0

Ankete katılan kişilerin tamamının bir sosyal güvencesi bulunmaktadır.

14.10. Organik Zeytin Yetiştiriciliği uygulamalarını duydu iseniz, ilk hangi yıl duyduunuz?

Yıllar	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
2010- ve öncesinde	56	28,0
2011	10	5,0
2012	114	57,0
2013	20	10,0
TOPLAM	200	100,0

14.11. Organik Zeytini Tanımlayabilir misiniz?

Bu soruya cevap verenlerin tamamına yakını “kimyasal ilaç ve gübre kullanılmayan sağlıklı ürün” cevap vermiş. Organik Tarım’a başvurmamış kişiler “hiç ilaç ve gübre kullanılmayan ürün” cevabını vermişlerdir.

14.12. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Organik Tarıma Yaptığı desteklemeleri biliyor musunuz?

Haberi Var / Yok	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdelerik Oran (%)
Evet	171	85,5
Hayır	29	14,5
TOPLAM	200	100,0

14.13. Organik Tarıma sertifikası için herhangi bir sertifikasyon kuruluşuna başvurduunuz mu?

Başvurdunuz mu? Evet / Hayır	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdelerik Oran (%)
Evet	48	24,0
Hayır	152	76,0
TOPLAM	200	100,0

14.14. Köyünüzde Zeytin hastalık ve zararlılarına karşı ilaç kullanma yoğunluğu nedir?

Bu soruya cevap verenlerin tamamı hastalık ve zararlılarla mücadelede kimyasal ilaç kullananların oranı mahalledeki toplan hanenin en fazla % 1-2’lik kısmını oluşturmaktadır olduklarını belirtmişlerdir.

14.15. Zeytin hastalık ve zararlılarına karşı kimyasal ilaç gibi uygulamaların yapılmamasının nedenleri nelerdir? Önem sırasına göre sırlayınız

NEDENLER	SIRALAMA ve YÜZDELİK ORAN (*)									
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%
Gelir yetersizliği	84	42,0	24	12,0	17	8,5	3	1,5	7	3,5
Çevreye zarar vermemek için	0	0	2	1,0	8	4,0	4	2,0	7	3,5
Zeytin Ağaçlarının engebeli arazilerde bulunması	28	14,0	60	30,0	14	7,0	8	4,0	0	0
Doğal olarak yetişmesini sağlamak	34	17,0	44	22,0	27	13,5	7	3,5	4	2,0
Gereksiz ilaçlamalardan kaçınmak	41	20,5	46	23,0	10	5,0	4	2,0	1	0,5
Alışkanlık yok	13	6,5	10	5,0	18	9,0	0	0	0	0

**Sorular önem sırasına göre dizilmiş olup, sıra numaralı, verilen cevaplar içerisindeki sıralamayı göstermektedir.*

Gelir yetersizliği %42'lik oranla, ilk sırada yer alırken, ikinci sırada Gereksiz ilaçlamalardan kaçınmak %20,5 oran, üçüncü sırada Doğal olarak yetişmesini sağlamak %17 oran, dördüncü sırada Zeytin Ağaçlarının engebeli arazilerde bulunması %14 oran ve son sırada ise ilaçlama alışkanlığının olmadığı %6,5 oran olduğu sonucu çıkmıştır.

14.16. Zeytin hasadını hangi yöntemle yapıyorsunuz?

Hasat Yöntemi	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler Oran (%)
Makine Modern Teknikler	75	37,5
Sırla Geleneksel Yöntem	125	62,5
TOPLAM	200	100,0

14.17. Organik Zeytin Yetiştiriciliği ile ilgili herhangi bir toplantı, eğitim, seminer vb. katıldınız mı?

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yetki almış kurum ve kuruluşlarına başvuran üreticilerin tamamı Organik Zeytin Yetiştiriciliği Konusunda yapılan bilgilendirmelere katılmış olsalar dahi bu konuda çok eksiklikler bulunmaktadır. Proje bittikten sonra Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü teknik personelleri tarafından eğitimler verilecektir.

14.18. Organik Zeytin Yetiştiriciliği ile ilgili eğitim almak ister misiniz?

Ankete katılan tüm kişiler Organik Zeytin Yetiştiriciliği ile ilgili eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

14.19. Organik Zeytin Yetiştiriciliği yapmayı düşünüyor musun?

Ankete katılan tüm kişiler ileriki yıllarda Organik Zeytin Yetiştiriciliği yapmak istediklerini belirtmişlerdir.

14.20. Tarımsal alandaki bir yeniliği hangi şekilde benimsiyorsunuz?

Yeniliklerin Benimsenmesi	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdeler (%)
Hemen uygulayım (risk alırım)	81	40,5
Yeniliği uygulayanların sonuçlarına bakar öyle uygulayım	55	27,5
Önce deneme yapar sonra uygulayım	27	13,5
Yeniliğin başarılı olduğu kesinleşinceye kadar bekler öyle uygulayım	37	18,5
TOPLAM	200	100,0

14.20.1. Yaş gruplarının yenilikleri benimseme durumları frekans dağılımı;

Yaş Grupları	Hemen uygulayım (risk alırım)	Yeniliği uygulayanların sonuçlarına bakar öyle uygulayım	Önce deneme yapar sonra uygulayım	Yeniliğin başarılı olduğu kesinleşinceye kadar bekler öyle uygulayım	TOPLAM
26-35	7	2	2	1	12
36-45	14	4	3	9	30
46-55	17	12	6	7	42
56-65	25	28	9	11	73
65 ve üstü	18	9	7	9	43
TOPLAM	81	55	27	37	200

26-45 yaş arasındaki kişilerin daha çok risk aldıkları ve yenilikleri benimserken ilk önce kendilerinin uygulamak istedikleri sonucu çıkmaktadır.

14.21. Bölgenizde genç nüfusun tarıma olan ilgisi ne durumdadır?

Genç Nüfusun Tarıma Olan İlgisi	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
Çok İlgili	12	6,0
İlgili	24	12,0
İlgisiz	164	82,0
TOPLAM	200	100,0

Özellikle Karahayıt ve İkiztaş mahallelerinde ankete katılan kişiler gençlerin tarıma karşı çok ilgili oldukları cevabını vermişlerdir.

14.22. Yaşadığınız mahalleyi göz önüne aldığınızda kırsaldan kente göç var mıdır? Varsa nedeni sizce nedir?

14.22.1. Göç Var mı?

Göç Var mı?	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
Göç Var	81	40,5
Göç Yok	119	59,5
TOPLAM	200	100,0

Turizmle bağlantısı olan Mahallelerde göç olmadığı kanaati mevcuttur.

14.22.2. Göç Nedeni ; Göç var cevabı veren 81 kişi aşağıdaki nedenlerden dolayı göç olduğunu belirtmişlerdir.

Göç Nedeni	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzelik Oran (%)
Yaşam kalitesini yükseltmek	21	10,5
Turizmde çalışmak	23	11,5
Gelir sıkıntısından dolayı	24	12,0
Sosyal güvenceli bir işte çalışmak	12	6,0
Tarımsal işlerin zor olması	1	0,5
TOPLAM	81	40,5

14.23. Organik Zeytin Yetiştiricilerini bir araya getirecek olan bir birlik kurulması halinde üye olmak ister misiniz?

Ankete katılan tüm kişiler üye olmak istedikleri cevabını vermişlerdir.

14.24. Organik olarak yetiştireceğiniz Zeytinin diğer zeytinlere göre fiyatı hakkında fikriniz nedir?

Ankete katılan tüm üreticiler Organik olarak yetiştirilecek olan zeytin ve zeytinyağının geleneksel yöntemle yetiştirilen zeytin ve zeytinyağına göre daha yüksek bir fiyata satacaklarını düşünmektedirler.

14.25. Köy içinde veya dışında herhangi bir kuruluşa ve/veya derneğe üye misiniz?

Ankete katılan tüm üreticiler Ziraat Odasına kayıtlı olduklarını belirtmişlerdir. Diğer dernek ve kuruluşlara üye olanların oranı ise çok az miktardadır.

14.26. Teknik elemanlar köyünüze geldiğinde onlarla görüşür müsünüz?

Teknik Elemanlarla Görüşme	Cevap Verenler (Kişi)	Yüzdelik Oran (%)
Her Gelişlerinde	74	37,0
Çoğunlukla	84	42,0
Bazen	41	20,5
Hiç Görüşmem	1	0,5
Toplam	200	100,0

14.27. Tarımsal konularda başkalarına danışıyor musunuz?

Kime Danışyorsunuz	YÜZDELİK ORAN SIRALAMASI (%)					
	1	2	3	4	5	6
Tarım İl-İlçe Md. Elemanları	63,0	18,0	1,5	0,5	-	-
Tarım danışmanı	8,5	9,5	12,0	1,0	-	-
Muhtar	0,5	3,5	4,0	-	-	-
Aile yakınları	0,5	1,0	1,5	0,5	3,0	-
Başarılı Çiftçiler	4,5	11,0	16,0	5,5	-	-
İlaç-gübre bayileri	13,0	33,5	5,5	1,0	0,5	-
Komşular	0,5	3,5	3,5	1,0	3,5	0,5
Kendi Tecrübelerim	10,0	-	-	-	-	-

15. ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLAR

15.1. Seçilen alanların Özellikleri

Proje kapsamında seçilen bölgeler büyük alanları kapsamakta olup, çevrede modern tarımın yapılmadığı alanlardır. Belirlenen alanların yakınlarında kimyasallar kullanılmadığı, sanayi tesislerine uzak olması, nedeniyle riskler azalmaktadır.

Bu proje kapsamında belirlenen alanların dışında kalan bölgelerde işletme olarak sertifikasyon kuruluşlarına başvurular bulunmakta olup, uygun işlemleri yapmaktadırlar. Ancak bu proje ile sadece büyük alanlar belirlendiği için işletme bazında belirlemeler yapılmamaktadır. İşletme bazında belirleme yapmak bu projenin kapsamı içerisinde bulunmadığından üreticiler bireysel olarak sertifikasyon kuruluşlarına başvurarak gerekli işlemleri yapması durumunda, gereken kriterleri sağlayarak organik tarıma geçmeleri mümkündür.

Bu proje kapsamına alınmayan alanlar konvansiyonel tarımın yapıldığı alanlar içerisinde yer alıyor ise Organik Tarım Kanununun belirlediği kriterlere göre işlem yapmış olmaları gerekmektedir.

Proje kapsamına alınmayan bölgeler, sanayi tesislerine, yerleşim yerlerine ve konvansiyonel tarımın yapıldığı alanlara yakınlığı nedeniyle proje amaçlarını yansıtamayacağı, daha uzun süreli ve detaylı bir araştırmanın yapılması gerektiğinden, bu alanlardaki Organik Tarım niteliğinde olan işletmelerin bireysel olarak başvuruları ilgili kurumlar tarafından değerlendirilmeye tabidir.

15.2. Organik Tarım Yönetmeliğine Göre Belirlenen Alanların Uygunluğu

- Bitkide zararlı, hastalık ve yabancı otlara karşı diğer canlı organizmaların kullanılmasıyla, zararlı etmenin ekonomik zarar seviyesinin altında tutulabilmesi için yapılan biyolojik mücadeleye uygun yerler,
- Hedeflenen zararlı türlere karşı, tuzak ve tuzak sistemleri, feromonlar, cezbediciler, uzaklaştırıcılar, böcek gelişme düzenleyicileri, beslenmeyi ve yumurtlamayı engelleyiciler kullanılarak yapılan biyoteknik mücadeleye, olumlu yönde katkı sağlayacak ve sürdürülmesi mümkün olan yerler,
- Organik Tarım Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından, ürünün organik olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen geçiş sürecinin daha kolay olacağı yerler.

15.3. Seçilen Alanlarda Bölgeye Özgü Kültürel Uygulamalar

- Engebeli ve yüksek yerlerde bulunan zeytinliklerde ara tarım yapılmamakta ve toprak işleme yoluna gidilmemektedir.
- Tarımsal aletlerin kullanılması zor olduğundan dolayı, makinalı ilaçlama yapılmamaktadır.
- Engebeli arazilerde sulama yoluna gidilmemekte ve zeytinlikler genelde yağmur sularıyla beslenmektedirlerdir.
- Seçilen alanlarda bolca bulunan çiftlik gübresi kullanılmakta olup, kimyasal gübre kullanma oranı yaklaşık % 10 civarındadır.
- Proje kapsamında belirlenen alanlarda özellikle erozyonun önlenmesi ve toprak kaybının yaşanmaması amacıyla arazi içerisinde bulunan taşlarla duvar örülerek setler çekilmektedir.
- Halk arasında **vuruk** diye bilinen ve Zeytinyağı kalitesine direkt etki ederek asitlik oranını yükselten ve kaliteyi düşüren en önemli etkenlerden biri olan Zeytin Sineği zararlısına karşı ağaçlara %2'lik DAP (Diamonyum fosfat) çözeltisi Zeytin Sineğine karşı cezbedici olarak kullanılmaktadır. Bu sayede kimyasal ilaç kullanılmamaktadır.
- Bilinçli üreticiler makineli hasata geçerek, titizlikle yaptıkları hasat neticesinde filizlerin kırılmasının önüne geçerek yok yılı diye adlandırılan yılda da verim elde etmektedirler.
- Bölgede zirai ilaçlama yapılmadığından feromon ve cezbediciler rahatlıkla kullanılmaktadır.
- Taşıma bilinci oluşan üreticiler kasalı taşıma sistemini kullanarak, daha kaliteli zeytinyağı elde etmektedirler.
- İlçe Gıda tarım ve hayvancılık Müdürlüğü teknik elemanları tarafından uygulanan eğitim ve yayım programları çerçevesinde bölgedeki üreticilere budama konusunda yapılan eğitimler sonucu üreticiler bilinçli bir şekilde yörede "imar" olarak adlandırılan budama işlemlerini yapmak suretiyle zeytinyağı verim ve kalitesini artırma yoluna gitmektedirlerdir.

16. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLAR

16.1.Milas haritası

Milas Haritası (Kaynak : www.yerbilgisi.com/milas)

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

16.2. Proje Kapsamında Belirlenen Alanlar ve Bilgileri

Sıra No	Belirlenen Mahalle	Koordinatları	Mahallenin Toplam Alanı (m ²)	Zeytinlik Alanı (m ²)
1.	Akçalı	37°28'11.69"K 27°35'32.14"D	8.409.117	3.991.651
2.	Akkovanlık	37°26'42.87"K 27°52'24.35"D	2.659.000	510.000
3.	Alaçam	37°09'44.08"K 27°45'51.8"D	10.824.595	3.777.937
4.	Bafa (Çamiçi)	37°26'32.18"K 27°32'40.71"D	21.561.784	16.753.685
5.	Balcılar	37°07'07.75"K 27°45'27.75"D	5.104.870	26.294
6.	Beyciler	37°06'27.48"K 27°43'14.14"D	4.205.828	1.484.559
7.	Bozalan	37°02'07.18"K 27°49'26.00"D	8.832.377	2.590.721
8.	Bozbük (Kazıklıbucak)	37°21'25.61"K 27°26'32.14"D	37.340.959	4.871.471
9.	Çallı	37°24'46.65"K 27°54'18.19"D	889.000	38.000
10.	Çamlıbelen	37°15'12.29"K 27°53'53.88"D	31.182.655	70.880
11.	Çamlıyurt	37°24'26.20"K 27°51'35.91"D	3.452.000	2.717.000
12.	Çomakdağ	37°24'45.42"K 27°44'38.40"D	10.541.891	8.667.080
13.	Çökertme(Kayaönü)	37°00'22.74"K 27°47'35.63"D	4.506.114	815.875
14.	Demirciler	37°06'18.83"K 27°44'47.52"D	2.725.104	911.128
15.	Gökbel	37°01'23.34"K 27°46'32.21"D	3.816.754	2.103.461
16.	Göldere	37°26'19.73"K 27°41'17.35"D	6.162.299	3.482.669
17.	Gölyaka	37°29'10.73"K 27°32'40.08"D	11.394.377	4.136.599
18.	Günlük	37°28'00.94"K 27°38'46.01"D	1.823.744	1.433.642
19.	Gürçamlar	37°20'58.34"K 27°30'50.46"D	19.081.515	3.269.158
20.	Hasanlar	37°07'15.53"K 27°46'02.48"D	2.590.509	318.700

Sıra No	Belirlenen Mahalle	Koordinatları	Mahallenin Toplam Alanı (m ²)	Zeytinlik Alanı (m ²)
21.	İkiztaş	37°26'23.94"K 27°44'22.69"D	35.106.027	22.898.174
22.	Kızılağaç	37°20'35.32"K 27°33'32.08"D	35.585.284	3.176.722
23.	Kalinağıl	37°15'05.43"K 27°52'08.76"D	57.140.598	14.844.814
24.	Kandak	37°26'02.01"K 27°39'22.68"D	3.968.912	2.897.555
25.	Kapıkırı	37°30'12.85"K 27°31'35.02"D	3.688.000	2.941.000
26.	Karahayıt	37°29'10.32"K 27°34'21.86"D	17.097.254	7.155.970
27.	Karapınar	37°09'50.34"K 27°42'31.70"D	*	*
28.	Kargıcak	37°22'34.69"K 27°48'06.37"D	7.945.407	6.405.475
29.	Kayabaşı	37°21'27.91"K 27°53'12.76"D	2.123.000	2.123.000
30.	Kayabükü	37°27'32.04"K 27°40'01.48"D	11.350.080	2.921.082
31.	Kayaderesi	37°12'24.01"K 27°54'07.88"D	36.473.607	269.208
32.	Kazıklı	37°22'16.94"K 27°29'33.11"D	11.916.524	5.065.419
33.	Ketendere	37°25'42.24"K 27°45'55.51"D	11.304.985	4.304.779
34.	Kılavuz	37°24'39.63"K 27°41'32.15"D	16.616.917	5.125.133
35.	Kırcağız Mah. Damlıboğaz Mevkii	37°20'4.4"K 27°48'20.9"D	400.000	250.000
36.	Kısırlar	37°07'16.23"K 27°44'40.79"D	6.762.789	451.310
37.	Kıyıkışlacık	37°16'50.76"K 27°34'48.90"D	75.488.383	18.526.926
38.	Konak	37°27'52.37"K 27°41'39.00"D	8.058.728	1.460.835
39.	Kuzyaka	37°08'59.51"K 27°44'00.87"D	18.668.536	6.595.015
40.	Narhisar	37°26'42.79"K 27°42'08.07"D	11.484.131	2.627.107
41.	Ortaköy	37°25'21.89"K 27°50'51.68"D	3.924.000	1.924.000

Sıra No	Belirlenen Mahalle	Koordinatları	Mahallenin Toplam Alanı (m ²)	Zeytinlik Alanı (m ²)
42.	Pınarcık	37°27'10.52"K 27°30'28.07"D	48.233.990	13.597.726
43.	Sakarkaya	37°29'16.92"K 27°37'59.38"D	20.138.130	4.093.405
44.	Sarıkaya	37°24'24.23"K 27°47'00.39"D	7.026.000	6.708.000
45.	Söğütçük	37°07'55.58"K 27°46'24.25"D	5.005.911	2.526.059
46.	Şenköy	37°26'30.03"K 27°35'13.80"D	12.144.908	8.450.802
47.	Yusufça	37°18'59.19"K 27°50'27.63"D	4.550.336	3.155.804
TOPLAM			669.306.929	212.465.830

Tablo 8 : Sürdürülebilir Organik Zeytin Yetiştiriciliği Yapılabilecek Alanlar (*Karapınar Mahallesi, Kuzyaka Mahallesi hudutları içerisinde yer almakta olup arazileri toplu olarak yer almaktadır.)

17. SONUÇ ve ÖNERİLER

17.1. Sonuç ;

Proje başlangıcında Milas İlçesine bağlı 132 mahalle coğrafi yapıları ve tarımsal yetiştiricilik profilleri doğrultusunda hem İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık verileri doğrultusunda hem de mahallinde incelemeye alınmıştır. Proje kapsamına alınması karar verilen toplam 47 mahallede zeytin yetiştiriciliği yapan 200 üretici ile tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak yüz yüze anketler yapılmıştır.

Bu anket sonuçlarına göre;

Milas İlçesinin toplam arazi varlığı içerisinde 53.000 hektar zeytinlik mevcuttur. Proje kapsamında yapılan çalışma **neticesinde 53.000 hektar olan zeytinlik alanının 21.247 hektar alanı** organik zeytin yetiştiriciliği için uygun alan olarak tespit edilmiştir. **Bu alan toplam zeytin alanın yaklaşık % 40'lık bir orana tekabül etmektedir.**

Belirlenen alanlarda kimyasal ilaç kullanma oranı yaklaşık % 1-2 civarındadır. Üreticiler konvansiyonel tarım yapmadıklarından dolayı, aslında doğal olarak yetiştirdikleri ve organik tarıma uygun ürünlerini organik olarak kayıt altına aldırmadıklarından daha az bir fiyata satmaktalar. Oysa zaten organik tarıma elverişli bir üretim yapmakta olan üreticiler elde ettikleri zeytinyağını organik sertifikasıyla pazara sunmaları halinde hem yeni pazar bulma imkanlarının yolunu açacak hem de herhangi bir kimyasal kullanmadan elde ettikleri az miktardaki ürünlerini daha yüksek bir fiyata satacaklardır.

Aynı zamanda anket sorularının analizine bakıldığında da görüleceği gibi projenin uygulandığı alanlarda genç nüfusun tarıma karşı olan ilgisizliği elde edilecek olan gelirin artmasına paralel olarak bilinçli üretim yapılması başlayacak ve bu durumda tarıma ilgisiz olan genç nüfusun yeni yatırım yoluna giderek bulunduğu bölgeyi kabullenmesi ve kırsaldan kente göçün azalması sağlanmış olacaktır. Zaten yapılan anket sonuçlarında da görüldüğü gibi ankete katılan tüm üreticiler gelecek yıllarda organik zeytin yetiştiriciliği yapmak istediklerini beyan etmişlerdir.

Proje kapsamında belirlenen alanların en büyük özeliği organik tarım yapılan ve yapılması uygun olan yerlerin Organik Tarım Yönetmeliğine göre şartları taşıyan bölgeler olması ve özellikle de **sürdürülebilir** alanlar olmasıdır.

Proje kapsamına alınmayan yerlerde üretici bazında organik tarım yapılması uygun olan yerler mevcut olup bazı üreticilerin Organik Tarım Sertifikası almak için başvuru yaptıkları bilinmektedir. Bu üreticiler proje kapsamında tek tek işletme bazında tespit amaçlanmadığından sertifikasyon kuruluşlarıyla iletişime geçerek uygun şartları sağlamaları durumunda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yetkilendirdiği kuruluşlar tarafından kayıt altına alınarak gerekli izleme ve değerlendirmeler yapılması durumunda organik tarım sertifikası almaları mümkündür. Proje kapsamında belirlenen alanların özellikleri Madde 15' te detaylı olarak belirtilmiştir.

Proje ile Sürdürülebilir Organik Zeytin Yetiştiriciliği Yapılabilecek Alanlar Belirlenmiş olsa da asıl amaç üreticilerin bilinçlenmesi ve çevrenin korunmasıdır. Proje yürütülmesi esnasında ve belirlenen alanlarda yapılan bilinçlendirme çalışmalarında, organik tarıma geçilerek çevreyi ve doğayı koruyarak, öncelikle insan, bitki ve hayvan sağlığına olumlu etkiler yapan uygulamaların kullanılması tavsiye edilmiştir.

Proje yürütüldüğü süre içerisinde her ne kadar alanlar belirlense de aynı zamanda üreticilere zeytin yetiştiriciliği konusunda eğitimler de verilmiştir. Üreticilerin organik yetiştiricilik ve konvansiyonel tarım ile ilgili bir çok konuda aydınlanmaları sağlanmıştır.

Modern tarım yapılan alanlarda birim alandan daha fazla verim alabilmek için yapılan kimyasal uygulamaların, bu projeye belirlenen alanlarda yapılmaması üreticilere tavsiye edilmiştir. Üreticiler de gelecek nesillere temiz bir çevre bırakmak için istekli olmuş ve güvenilir gıda konusunda yapılacak uygulamaları destekleme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir.

Proje kapsamında belirlenen alanlarda yapılan anket çalışması neticesinde bölgenin sosyal ve kültürel yapısı ve anket sorularının analizi başlığı bölümünde de görüldüğü gibi birçok konu da araştırılmış ve analiz edilmiştir.

17.2. Öneriler ;

- Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü proje bittikten sonra eğitim ve yayım programlarını yoğunlaştırarak organik tarıma geçişi hızlandırmalıdır.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurum ve kuruluşlar belirlenen alanlarda üretim yapan işletmelerin organik tarıma geçişlerini hızlandırmalıdır.
- Belirlenen alanlarda üretim yapan işletme ve üreticiler derhal Bakanlığın yetkilendirdiği kurum ve kuruluşlara başvurarak organik tarım sertifikası almak için süreci başlatmalıdırlar.
- Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Milas Ticaret ve Sanayi Odası, Milas Ziraat Odası başta olmak üzere diğer ilgili sivil toplum kuruluşları, ilgili resmi kurumlar, üreticiler ve zeytin işleme fabrikaları bir araya gelerek acil olarak **MİLAS ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ'** ni kurmaları gerekmektedir.
- Milas Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığınca süreci tamamlanarak işleme konan Coğrafi İşaretleme sonucu, şişelenen zeytinyağlarının üzerinde **MİLAS BÖLGESİ MEMECİK ZEYTİN ÇEŞİDİNDEN ELDE EDİLMİŞTİR** ibaresi olmalıdır.
- Örgütlenen üreticilerin Pazar bulma şansları daha yüksektir.
- Mutlaka markalaşma yoluna gidilmeli ve kurulacak olan bir üretici birliği markasıyla satılacak yağların daha güvenilir ve sürdürülebilir olacağı kesindir.
- Üreticilerin doğaya, insan, hayvan ve bitki sağlığına zararlı olan kimyasalları kullanmamaları gerekmektedir.
- Zeytin budaması zeytinyağı verim ve kalite üzerine direkt etki yaptığından ve hastalıklarla mücadele açısından önemli olduğu için budamalar tekniğine uygun olarak yapılmalıdır.
- Hasat geciktirilmemeli, erken hasat teşvik edilmelidir. Hasat işlemi meyvelerin yeşilden siyaha dönmeye başladığı yani pembeleşmeye başladığı zaman yapılmalıdır. Fenol bileşenlerin ve antioksidan maddelerin en yoğun olduğu dönem olan ala (% 60 renk değişikliği olduğu dönem) zamanda yapılacak olan hasat hem zeytinyağı kalitesini hem de sağlıklı zeytinyağı elde edilmesini sağlayacaktır.
- Erken hasat, ağacın meyve gözlerinin kendini toparlaması, soğuk kış günlerine hazırlıklı olması ve kışı soğuklardan etkilenmeden geçirmesi açısından önemli olmasının yanında aynı zamanda meyve gözleri kendilerini daha çabuk yenileyecek ve bir sonraki yıla meyveye yatma oranı daha yüksek olacaktır. Bu sayede periyodisite kısmen azaltılmış olacaktır.
- Vurma şeklindeki sırıkla hasattan kesinlikle kaçınılmalıdır.
- Yok yılı diye bilinen yılda az da olsa verim alabilmek için, dal, sürgün, yaprak ve tomurcuk zararlanmasına yol açan sırıkla hasat yönteminden vazgeçilmesi hem ülke ekonomisine hem de üretici ekonomisine katkı sağlayacaktır.
- Kaliteli zeytinyağı elde etmek için, ürünlerin sağlam ve hasar görmeden toplanması için elle veya makineli hasat yapılması gerekmektedir.
- Çiçeklenme döneminde yerlere dökülen çiçek tozlarının bir örtü üzerinde toplanarak kuru bir yerde saklanması ve gelecek yılda çiçek açma döneminde toplanan bu çiçek tozlarının bir pülverizatör yardımıyla ağaçlara serpiştirilmesi sayesinde ekstra tozlanma sağlanacağından verimin artmasına katkı sağlanacaktır.

- Hasat edilen ürünler büyük bir hızla fermantasyona uğradığı için ışıkla teması kesilmelidir. Mümkünse kasaların içerisinde rüzgar alan bir yerde tutulmalıdır.
- Hasat edilen zeytinler en geç 6 ila 10 saat içerisinde fabrikaya ulaştırılmalıdır.
- Hasat edilen zeytinlerin içerisinde ezik veya dip zeytinleri var ise oksijen ışık ve ısı temasıyla meyvede bulunan şekerin de yardımıyla fermantasyon süreci başlayacak diğer toplanan zeytin meyveleri de etkileşime girecek fabrikaya getirilen aynı hattı kullanan zeytin hamuru ve zeytinyağında kızışma, posa, şarabımsı ve sirkemsi gibi istenmeyen kusurlar oluşacaktır.
- İşleme tesislerinde yerden toplanan dip zeytinler ile ağaçtan toplanan dal zeytinler birlikte işlenmemelidir. Mutlaka ayırım yapılmalı ve elde edilen zeytinyağları kesinlikle karıştırılmamalıdır.
- Zeytinyağının asitlik, peroksit değerlerinin artmaması, tad, koku ve aromalarının olumsuz etkilenmemesi ve bozulmasının önlenmesi açısından fabrikalar randevulu çalışma sistemine geçmelidir.
- Kırsalda önceki yıllarda uygulanan İMECE usulüyle hasat mutlaka tekrar benimsetilmelidir.
- İmece usulüyle hasat yapılması halinde birkaç ailenin bir araya gelerek bir günde fazla miktarda ürün hasat etmeleri halinde, hem fabrikalara bir seferde daha fazla ürün götürülmesi randevulu çalışma imkanı sağlayacak, hem de üreticilerin bireysel olarak hasat ettikleri az miktardaki ürünlerin bekletilerek fermantasyona uğramaları engellemiş olacaktır.
- Hasat edilen ürünler çuvala taşınmamalı, hava alan kasalarla taşınmalı, fabrikada naylon veya jüt çuvalarda bekletilmemelidir.
- Zeytin yetiştiriciliği yapılan yerlere ara yollar yapılması durumunda kasalı taşıma sistemine geçişler daha kolay olacaktır.
- Dal ve yapraklar fabrikaya gitmeden önce mutlaka meyvelerden ayrılmalıdır.
- Bazı üreticilerin zeytinyağının kokusuna sinmesi ve meyve aromasının oluşması için yaprakları yoğurma işlemine karıştırması kesinlikle yanlış bir uygulamadır ve zeytinyağı kalitesini bozmaktadır.
- Fabrikadaki yıkama suları mutlaka analiz edilmelidir. Klor ve pH değerlerinin zeytinyağı kalitesine olumsuz etkisine izin verilmemelidir.
- Üreticilerin kaliteli zeytinyağı mı elde etmek istedikleri yada rafinelik ve sabunluk yağ mı istedikleri önceden belli olmalıdır ve amaçlarına göre ayrı ayrı işleme alınmalıdır.
- Zeytinyağı işleme fabrikalarında çalıştırılan ustalar tadım ve kaliteli zeytinyağı elde edilmesi ile ilgili eğitime katılmış sertifikalı kişilerden seçilmelidir.
- Ustalar kesinlikle parfüm, kolonya gibi kokular sürerek fabrikaya girmemelidir.
- Zeytinyağının asitlik, peroksit değerleri korunması ve duyuşal niteliklerine göre paslanmaz krom-nikel tanklarda saklanmalı, Naturel Sızma Zeytinyağının depolama, ısı 18C ile 22C arasında olmalıdır.
- Soğuk sıklıkta sıcaklık 27 dereceyi geçmemelidir.
- Zeytinyağının en büyük özelliklerinden birisi kokuları yüksek düzeyde ve çabuk absorbe etmesidir. Bundan dolayı taşıma ve depolama ortamının temiz ve yabancı kokulardan uzak olmasına dikkat edilmelidir.

- Zeytinyağının tanklara alındıktan sonra tankın ağzı açık bırakılarak soğumasını sağlamak yanlış bir uygulama olup, zeytinyağının hava ile teması hemen kesilmelidir.
- Elde edilen yağlar kalitelerine göre ayrı ayrı depolanmalıdır.
- Zeytinyağının her türlü kokuyu çekmesinden dolayı muhafaza edilirken ağzı kapalı ve konik yapılı, alt tarafında çöken posanın arıtılması amacıyla bir musluk bulunan krom nikel tanklarda muhafaza edilmelidir.
- Zeytinyağı hava ile temas etmeyecek şekilde muhafaza edilmelidir. Aksi takdirde hava ile temas ettiği anda asitlik değeri yükselecek ve oksidasyon başlayacaktır. Oksijenle temasta bulunan yağda peroksit oluşacağından yağda acılaşıma başlar ve tat ağırlaşır.
- Zeytinyağı plastik bidonlarda muhafaza edilmemelidir. Hem bozulma olacak hem de taşıma sırasında riskli olacaktır.
- Pet şişelerin birleştirilmesinde kullanılan kimyasal maddeleri zeytinyağının içerisinde bulunan yağ asitleri çözmekte ve kanserojen etkiye sebep olmaktadır. Üzerine bir de buldukları ortamda gün ışığı aldığı anda zeytinyağının içerisinde bulunan klorofil maddesi etkileşime girerek yine zeytinyağının içerisinde bulunan yağ asitlerini parçalayarak kusur oluşturmaktadır. Klorofil parçalanmasından dolayı zeytinyağında renk bozulmaları ortaya çıkmakta ve zeytinyağı filtre edilmemişse ağır kokulara (posa-Kızılaşma),serbest yağ asitliğinin yükselmesine, zeytinyağının acılaşmasına, peroksit artışına sebep olmaktadır. (www.hangizeytinyagi.com)
- Markasız olarak gelişigüzel satışı yapılan zeytinyağlarının satışının önüne geçilmesi gerekmektedir.
- Milas ilçe merkezi konum olarak yerli ve yabancı turistlerin geçiş bölgesi olduğundan, ilgili kurum ve kuruluşlar bir araya gelerek, ilçenin giriş ve çıkışlarına sürücüler tarafından fark edilecek şekilde ışıklı tabelalar yaptırılarak Milas Organik Zeytini' ne dikkati çekmek için sloganlar yazmalılardır.
- Milas İlçesinde bulunan STK'lar gıda fuarları başta olmak üzere ulusal ve uluslararası fuarlara katılım sağlamalıdır.
- Milas'ı geçiş bölgesi olarak kullanan yerli ve yabancı turistlerin zeytin ve zeytinyağı satın alabileceği yol üstünde markalı ürünlerin satıldığı satış ve tadım ofisi oluşturulmalıdır.
- Hasat şenlikleri rutin olarak düzenlenmeli ve ulusal basında fazlaca yer alacak şekilde organizasyonlar yapılmalıdır.
- Zeytinyağı işletmelerinin işleminden dolayı oluşan zeytin karasuyu konusunda AR-GE çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmelidir.
- Naturel zeytinyağlarına ikinci ekstraksiyon zeytinyağları, yemeklik rafine pirina yağı ilavesinin önlenmesi için denetimler yapılmalı ve bilimsel AR-GE çalışmaları teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
- Zeytinyağı tüketimi ile ilgili olarak yanlış bilinen ve bilinmeyenlerin konu edildiği paneller düzenlenmesi ve özellikle ulusal basında yer alması için çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Hasat mevsiminde pazarlama kanalları daraltılmalı ve fiyat politikasının dalgalanması önlenmelidir.

- Fiyat kaliteye göre belirlenmeli, araçların zeytinlerin tamamını aynı kaliteymiş gibi değerlendirip, aynı fiyata satın almalarının önüne geçilmesi için mutlaka üretici birlikteliği olmalıdır.
- Organik tarımda üreticiler konvansiyonel tarıma göre daha az verim alsalar dahi, uzun vadede konvansiyonel tarımın yapıldığı alanlarda kullanılacak kimyasallar neticesinde verim kayıpları mutlaka olacaktır. Ayrıca yapılan masraflar daha da artacağından elde edilen verim, masrafları karşılamayacaktır. Bu nedenle organik tarım yapan üreticilerin uzun vadeli plan yapması daha uygundur.

18. ANKET FORMU

“MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ ” ANKET FORMU

İLİ :..... TARİH :...../...../2014
İLÇESİ :..... MAHALLESİ:..... ANKET NO :.....

1. Üreticinin yaşı:
2. Üreticinin eğitim durumu:
3. Ailedeki birey sayısı (kendisi dahil):Kişi
4. Kaç yıldır çiftçilikle uğraşıyorsunuz?Yıl
5. Kaç dönüm zeytinliğiniz mevcuttur?
6. Yılda ne kadar zeytinyağı elde ediyorsunuz ?
7. Sürekli ikamet ettiğiniz yer neresidir? a) Mahalle b) Kasaba c) İlçe merkezi
d) İl merkezi
8. Tarım dışı faaliyette bulunuyor musunuz?
a) Evet b) Hayır - Cevabınız EVET ise, hangi iş?
9. Herhangi bir sosyal güvenceniz var mı?
a) Evet b) Hayır
Cevabınız EVET ise, hangisi?
a) Tarım Sigortalılığı b) Bağ-kur c) SSK d) Emekli Sandığı e)
.....
10. Organik Zeytin Yetiştiriciliği uygulamalarını duydu iseniz, ilk hangi yıl duyduunuz?Yılı
11. Organik Zeytin Yetiştiriciliğini tanımlayabilir misiniz?
.....
.....
.....
12. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Organik Tarıma Yaptığı desteklemeleri biliyor musunuz?
a) Evet b) Hayır
13. Organik Tarıma sertifikası için herhangi bir sertifikasyon kuruluşuna başvurduunuz mu?

- a) Evet b) Hayır

14. Köyünüzde Zeytin hastalık ve zararlılarına karşı ilaç kullanma yoğunluğu nedir?

- a) Köydeki hane sayısı :.....adet
b) Kimyasal kullanan kişi sayısı :.....adet

15. Zeytin hastalık ve zararlılarına karşı kimyasal ilaç gibi uygulamaların yapılmamasının nedenleri nelerdir?

(Önem sırasına göre 1 den başlayarak sıralayınız)

- () Gelir yetersizliği () Çevreye zarar vermemek için
() Zeytin Ağaçlarının engebeli arazilerde bulunması () Doğal olarak yetişmesini sağlamak
() Gereksiz ilaçlamalardan kaçınmak ()

16. Zeytin hasadını hangi yöntemle yapıyorsunuz?

- a) Makinalı Modern Teknikler b) Geleneksel Yöntem olan sırkla döverek

17. Organik Zeytin Yetiştiriciliği ile ilgili herhangi bir toplantı, eğitim, seminer vb. katıldınız mı?

- a) Evet b) Hayır

- a. Cevabınız EVET ise, ne zaman?
b. Cevabınız EVET ise, kim düzenledi?.....

18. Organik Zeytin Yetiştiriciliği ile ilgili eğitim almak ister misiniz? a) Evet

b) Hayır

19. Organik Zeytin Yetiştiriciliği yapmayı düşünüyor musun? a) Evet

b) Hayır

Cevabınız HAYIR ise nedeni ?.....

20. Tarımsal alandaki bir yeniliği hangi şekilde benimsiyorsunuz?

- a) Hemen uygulamam (risk alırım) b) Yeniliği uygulayanların sonuçlarına bakar öyle uygulamam

c) Önce deneme yapar sonra uygulamam d) Yeniliğin başarılı olduğu kesinleşinceye kadar bekler öyle uygulamam

21. Bölgenizde genç nüfusun tarıma olan ilgisi ne durumdadır?

- a) Çok ilgili b) ilgili c) ilgisiz

22. Yaşadığınız mahalleyi göz önüne aldığınızda kırsaldan kente göç var mıdır?

Varsa nedeni sizce nedir?

.....
.....

23. Organik Zeytin Yetiştiricilerini bir araya getirecek olan bir birlik kurulması halinde üye olmak ister misiniz ?

- a) Evet üye olmak isterim b) Hayır üye olmak istemiyorum

Cevabınız HAYIR ise nedeni ?

24. Organik olarak yetiştireceğiniz Zeytinin diğer zeytinlere göre fiyatı hakkında fikriniz nedir?

- a) Daha yüksek fiyata satarım b) Fiyat değişmez

25. Köy içinde veya dışında herhangi bir kuruluşa ve/veya derneğe üye misiniz?

- a) Evet b)Hayır

Cevabınız EVET ise, hangileri? **(Birden fazla şık işaretlenebilir)**

- () Tarım Kredi Kooperatifi () Yöredeki Üretici Kooperatifi () Köy Kalkınma Kooperatifi
() Sulama Birliği ya da Kooperatifi () Ziraat Odası () Avcılar Kulübü
() ()

26. Teknik elemanlar köyünüze geldiğinde onlarla görüşür müsünüz?

- a) Her gelişlerinde b) Çoğunlukla c) Bazen d) Hiç görüşmem

27. Tarımsal konularda başkalarına danışıyor musunuz?

- a) Evet b)Hayır

- Cevabınız EVET ise, kimlere danışyorsunuz? **(Önem sırasına göre 1 den başlayarak sıralayınız)**

- () Tarım danışmanı () Tarım İl-İlçe Md. Elemanları () Muhtar () Aile yakınları
() Başarılı Çiftçiler () İlaç-gübre bayileri () Komşular ()

19. ORGANİK TARIMIN ESASLARI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; ekolojik dengenin korunması, organik tarımsal faaliyetlerin yürütülmesi, organik tarımsal üretimin ve pazarlamanın düzenlenmesi, geliştirilmesi, yaygınlaştırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; her türlü bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi ile kullanılacak girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi veya temini, gıda veya yem olarak kullanılan mayalar, orman ve doğal alanlardan organik tarım ilkelerine uygun olarak ürün toplanması, bu ürünlerin işlenmesi, ambalajlanması, etiketlenmesi, depolanması, taşınması, pazarlanması, kontrolü, sertifikalandırılması, denetimi ile cezai hükümlere ilişkin teknik ve idari hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Allopati (zıt tedavi yöntemi): Hastalığın zıttı olan maddeyi bünyeye vererek yapılan tedaviyi,

b) **(Değişik:RG-6/10/2011-28076)** Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

c) Biyolojik mücadele: Bitkide zararlı, hastalık ve yabancı otlara karşı diğer canlı organizmaların kullanılmasıyla, zararlı etmenin ekonomik zarar seviyesinin altında tutulabilmesi için yapılan mücadeleyi,

ç) Biyoteknik yöntemler: Hedeflenen zararlı türlere karşı, tuzak ve tuzak sistemleri, feromonlar, cezbediciler, uzaklaştırıcılar, böcek gelişme düzenleyicileri, beslenmeyi ve yumurtlamayı engelleyiciler kullanılarak yapılan mücadeleyi,

d) Çalışma izni: Bu Yönetmeliğe göre çalışacak kontrolör, sertifikeler ile yetkilendirilmiş kuruluşlara Bakanlık tarafından verilen izni,

e) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresinde tarımsal üretim yapan müteşebbis,

f) Denetim: Organik tarım faaliyetlerinin, bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, yetkilendirilmiş kuruluşlar, işletmeler ve müteşebbisler ile kontrolör ve sertifikelerinin, Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,

g) Fitoterapi: Hastalıklardan korunma ve tedavi amacıyla bitkilerden yararlanmayı,

ğ) Geçiş süreci: Bu Yönetmelik hükümlerine göre faaliyete başlanmasından, ürünün organik olarak sertifikalandırılmasına kadar geçen dönemi,

h) Genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO): Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak elde edilmiş, insan dışındaki canlı organizmayı,

ı) GDO ve ürünleri: Kısmen veya tamamen GDO' lardan elde edilen, GDO içeren veya GDO' lardan oluşan ürünleri,

i) Homeopati: Benzerlerinin benzerleri ile tedavisini,

j) İşletme: Yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolü altında, söz konusu kuruluşlarla sözleşme yapılması suretiyle organik ürün üretilen, işlenen, depolanan ve pazarlanan yerleri,

k) Kanun: Organik Tarım Kanununu,

l) Kapalı sistem: Karada veya bir gemi üzerinde üretimde kullanılan suyun büyük bir kısmının çeşitli işlemlerden geçirildikten sonra tekrar kullanılarak enerjiye dayalı su ürünleri yetiştiriciliği yapılan tesisi,

m) Komite: Organik Tarım Komitesini,

n) Kontrol kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

o) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu: Organik ürünün veya girdinin, üretiminden tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek ve sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

ö) Kontrol: Organik tarım faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığının belirlenmesi, düzenli kayıtların tutulması, sonuçların rapor edilmesi, gerek görülmesi halinde ürünün organik niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesini,

p) Kontrolör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu adına veya kontrol kuruluşu adına, organik tarım faaliyetlerinin her aşamasının ilgili mevzuata göre uygulanmasını kontrol etmek üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

r) Konvansiyonel tarım: Organik tarım faaliyetleri dışındaki tüm tarımsal faaliyetleri,

s) Konvansiyonel ürün: Konvansiyonel tarım metotları ile üretilmiş ürünü,

ş) Müteşebbis: Organik tarım faaliyeti yapan gerçek veya tüzel kişiyi,

t) Organik girdi: Organik tarım faaliyetlerinde kullanılan materyali,

u) Organik ürün: Organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilmiş ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünü,

ü) Organik bitkisel üretim: İnsan gıdası, hayvan yemi, bitki besleme, çoğaltım materyali elde edilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere organik hammadde temini, tıbbi ve bilimsel amaçlarla her aşaması bu Yönetmeliğe göre üretilen, yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

v) Organik hayvansal üretim: Damızlık hayvan veya sperma kullanılarak hayvan üretilmesi, hayvansal ürünlerden insan gıdası ile hayvan ve bitki besleme ürünleri üretilmesi, hammaddesini tarımdan alan sanayilere ve bilimsel çalışmalara organik hammadde temini, her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetini,

y) Organik su ürünleri üretimi: Denizler, içsular ve çiftliklerde organik tarım metotları kullanılarak balık, deniz yosunu, sünger, yumuşakça, kabuklu ve su memelileri ile bunlardan imal edilen ürünlerden insan gıdası, stok takviyesi ve tarıma dayalı sanayide kullanılacak hammadde temini, sportif, tıbbi ve bilimsel amaçlarla her aşaması bu Yönetmeliğe göre yetkilendirilmiş kuruluşun denetiminde kontrol edilen ve sertifikalandırılan üretim faaliyetlerini,

z) Organik Tarım Bilgi Sistemi (OTBİS): Organik tarım yapan müteşebbis, arazi, ürün, hayvansal üretim, su ürünleri üretimi ve sertifika bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,

aa) Organik tarım faaliyetleri: Toprak, su, bitki, hayvan ve doğal kaynaklar kullanılarak organik ürün veya girdi üretilmesi ya da yetiştirilmesi, doğal alan ve kaynaklardan ürün toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma, pazarlama, ithalat, ihracat ile ürün veya girdinin tüketiciye ulaşıncaya kadar olan diğer işlemlerini,

bb) Organik tarım metodu: Organik tarım uygulamaları esnasında yapılması gereken bilimsel ve teknik uygulamaların tamamını veya bölümlerin her birini,

cc) Organik ürün etiketi: Organik ürün veya ambalajı üzerinde yer alan, ürünü tanıtan veya içindekini belirten herhangi bir kelime, detay, ticari marka, tescilli marka, paket üzerinde yer alan resim, sembol, doküman, ilan, tabela veya tasma gibi her türlü yazılı ve basılı bilgi ve materyali,

çç) Organik ürün logosu: Bu Yönetmeliğin Ek-10 bölümünde yer alan basılı işaretleri,

dd) Polikültür: Su ürünleri üretimi çerçevesinde, genellikle farklı besin zinciri basamağından gelen iki veya daha fazla türün aynı kültür biriminde yetiştirilmesini,

ee) Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, organik ürünün ve organik girdinin mevzuata uygun olduğunu gösteren belgeyi,

ff) Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin, organik ürünün ve girdinin mevzuata uygun olarak belgelendirilmesini,

gg) Sertifiker: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu adına, kontrolü tamamlanmış ürünün veya girdinin organik olduğunu onaylamak üzere, Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

ğğ) Sertifikasyon kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış organik ürün veya girdiyi, kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan

hallerde yaptıracağı analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

hh) Stoklama yoğunluğu: Su ürünleri yetiştiriciliğinde, suyun metrekaresi veya metre küpü başına stoklanan canlı ağırlığı veya adedini,

ii) Topraksız tarım: Bitki köklerinin mineral besinli bir solüsyon içinde olduğu ya da besin solüsyonu eklenmiş perlit, çakıl ya da mineral yün gibi etkisiz bir ortam içinde büyütülmesi yöntemini,

ij) Uygunluk belgesi: Organik sertifikaya sahip olmayan ancak bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan Organik Tarımda Kullanılacak Gübreler, Toprak İyileştiriciler ve Besin Maddeleri (Deniz yosunu üretimi dâhil) ile Ek-2'sinde yer alan Bitki Koruma Maddelerinin müteşebbis tarafından kullanılmasının uygun olduğunu gösteren belgeyi,

jj) Üretim birimi: Üretimde kullanılan, arazi parselleri, otlaklar, gezinti alanları, hayvan barınakları, su ürünleri üretim yerleri ve sistemleri, tarımsal ürünler ile hammaddeler ve girdilerin depolanması için kullanılacak tesisleri,

kk) Üretim döngüsü: Su ürünleri yetiştiriciliğinde, yetiştirilen türün yaşam aşamasının en başından ürün alınmasına kadarki yaşam süresini,

ll) Veteriner tıbbi ürün: Hayvana uygulanmak ya da hayvan için kullanılmak amacıyla tüm üretim aşamalarından geçerek kullanıma hazır hâle getirilmiş etkin madde ihtiva eden ürünleri ve veteriner biyolojik ürünlerini,

mm) Veteriner biyolojik ürünleri: Hayvanlarda aktif veya pasif bağışıklık oluşturmak, bağışıklığın seviyesini ölçmek veya hastalık teşhisi için hazırlanmış aşı, serum gibi ürünler ile teşhis kitlerini,

nn) Yenilenebilir kaynaklardan gelen enerji: Rüzgâr, güneş, jeotermal, dalga, gel-git, hidroenerji, atık depolama alanı gazı, kanalizasyon arıtma tesisi gazı ve biyogazları gibi yenilenebilir fosil dışı enerji kaynaklarını,

oo) Yetkilendirilmiş kuruluş: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

öö) (Ek:RG-14/8/2012-28384) ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemini,

pp) (Ek:RG-14/8/2012-28384) (Değişik:RG-24/5/2013-28656) Türkvet: 2/12/2011 tarihli ve 28130 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği çerçevesinde oluşturulan ve işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına alındığı veri tabanını,

rr) (Ek:RG-15/2/2014-28914)⁽³⁾ Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS): Etiketlenmiş kovanlara ait bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı, izlendiği, raporlandığı Bakanlık kayıt sistemini,

ss) (Ek:RG-15/2/2014-28914)⁽³⁾ Koyun Keçi Kayıt Sistemi (KKKS): 2/12/2011 tarihli ve 28130 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Koyun ve Keçi Türü Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği hükümlerine göre hayvanların kayıt altına alındığı veri tabanını, ifade eder.

19.1. Organik tarımın genel kuralları

MADDE 5 – (1) Organik tarımın genel kuralları aşağıda belirtilmiştir.

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

a) Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymak kaydıyla tüm ülke sathında organik tarım metodu uygulanabilir. Müteşebbis, çevresel kirlilik riski bulunan alanlarda bulaşma riskini değerlendirir ve gerekli tedbirleri alır. Alınan tedbirlerin yeterliliğine yetkilendirilmiş kuruluş tarafından kontroller sırasında karar verilir.

b) **(Değişik:RG-24/5/2013-28656)** Organik tarım faaliyetleri, müteşebbis ile yetkilendirilmiş kuruluş arasında imzalanan sözleşmeye dayalı olarak yürütülür. Bu sözleşme; tarımsal faaliyetin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılacağını belirleyen yazılı anlaşmayı ifade eder. Yetkilendirilmiş kuruluş sözleşme yaptığı müteşebbis ile ilgili bilgileri kırkbeş gün içerisinde Organik Tarım Bilgi Sistemine (OTBİS) kayıt eder ve Bakanlığa bildirir.

c) Konvansiyonel üretimde kullanılan binalar, alet ve ekipmanlar temizlenip dezenfekte edildikten sonra organik üretimde kullanılır.

ç) Organik tarım faaliyetlerinin tüm aşamaları kayıt altına alınarak izlenebilirlik temin edilir.

d) Kısmen veya tamamen GDO' lardan elde edilen, GDO içeren veya GDO' lardan oluşan gıda, yem, gıda katkı maddesi, bitki koruma ürünleri, gübreler, toprak düzenleyiciler, tohumlar, mikroorganizmalar, hayvan sağlığı için kullanılan ürünler ve hayvanlar organik tarımda kullanılamaz.

e) Gıda ve yem olmayan organik dışı ürünleri kullanan müteşebbisler, satıcıdan tedarik edilen ürünün GDO' lardan ya da GDO' lar tarafından üretilmiş ürünlerden üretilmediğini bu Yönetmeliğin Ek-12' sinde yer alan Satıcı Beyannamesi ile teyit edilmesini sağlamak zorundadır.

f) Tamamen organik üretim yapılmayan çiftlikler, birbirinden açık bir şekilde ayrılmış bölümlere veya su ürünü üretim alanlarına bölünebilirler. Bu alanlarda; hayvancılık yapılıyorsa birbirinden farklı türler bulunur. Su ürünleri üretimi söz konusu ise, üretim alanları arasında fiziksel ayrımın olması kaydıyla aynı türler bulunabilir. Bitkisel üretim söz konusu olduğunda, birbirinden kolayca ayrılabilen çeşitler bulunmalıdır.

g) Bir çiftliğin bütün bölümlerinin organik üretim için kullanılmadığı yerlerde, müteşebbis organik birimler için kullanılan araziye, organik birimler tarafından üretilen hayvanları ve ürünleri, organik olmayan birimler için kullanılan ya da bunlar tarafından üretilen ürünlerden ayırır ve bu ayrımı gösterecek kayıtları düzgün bir şekilde tutar.

ğ) Organik tarımda yenilenemez kaynakların ve çiftlik dışı girdilerin kullanımı minimum düzeyde tutulur.

h) Bitkisel ve hayvansal orijinli ürünlerin ve atıkların tarımsal faaliyette girdi olarak kullanılmaya üzere geri dönüştürülmesi sağlanır.

ı) Organik tarımsal üretim ile ilgili kararlarda yerel ve bölgesel ekolojik dengenin dikkate alınması gerekir.

19.2. Organik tarıma başlama

MADDE 6 – (1) Organik tarıma başlama kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) **(Değişik:RG-14/8/2012-28384)** Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, kontrol ve sertifikasyon kuruluşuna veya kontrol kuruluşuna başvurur. Başvuruda aşağıdaki koşullar aranır:

1) **(Değişik:RG-15/2/2014-28914)**⁽³⁾ Bakanlık il veya ilçe müdürlüğünden alınan; güncellenmiş onaylı ÇKS kaydı, büyükbaş hayvancılık işletmeleri için Türkvet'den alınan onaylı işletme Tescil Belgesi, küçükbaş hayvancılık işletmeleri için KKKS'den alınan onaylı belge ve arıcılık işletmeleri için ise AKS'den alınan onaylı belge,

2) ÇKS kaydı olmayan veya yapılamayan müteşebbisler için;

Müteşebbisin adı, adresi, T.C. kimlik numarası ve vergi numarası, yabancı gerçek kişilerde ise yabancı kimlik numarasını içeren kimlik bilgi ve belgeleri, işletmenin yeri ve konumuna dair bilgiler,

Kadastro çalışması tamamlanmış alanlarda tapu kaydı, tamamlanmamış alanlarda ise araziye ait kroki,

Müracaat edilen arazinin veya arazinin kullanım hakkının kendine ait olduğuna dair bilgi ve belgeler,

3) Gıda işletmeleri için 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik hükümleri gereğince İşletme Kayıt Belgesi veya İşletme Onay Belgesi,

4) Su ürünleri yetiştiriciliği için Su Ürünleri Yetiştiricilik Belgesi ve/veya Su Ürünleri Kuluçkahane Belgesi.

b) **(Değişik:RG-24/5/2013-28656)** Organik tarım faaliyetinde bulunmak isteyen müteşebbis, başvurduğu yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini bireysel olarak yapabildiği gibi, üretici grubu ile de yapabilir. Üretici grubu, organik tarım faaliyetini tüzel kişilik altında yapabilir. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini üretici grubu ile yapıyorsa her bir üretici ile sözleşme imzalamak zorundadır. Bu durumda müteşebbis, üretici grubu adına yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme yapar. Üretici grubu içinde yer alan çiftçiler, müteşebbis olarak değerlendirilir ve bir kod verilerek kayıt altına alınır. Müteşebbis; aracı tüccar, depolama, işleme ve benzeri fason hizmetleri yaptırdığı gerçek veya tüzel kişiler ile de sözleşme yapar. Fason üretim yapan işletmeler de organik tarım kontrol sistemine dâhildir.

c) Yetkilendirilmiş kuruluş ile sözleşme imzalamış olan orman ve doğal alanlardan ürün toplayacak müteşebbis, ürün toplamadan önce, bu alanların mülkiyetinin veya kullanma hakkının ait olduğu makamdan yazılı izin alır.

ç) Su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis Bakanlıktan yetiştiricilik için izin alır. Bakanlıktan yetiştiricilik izni alan müteşebbisler organik su ürünleri üretimi yapabilir. Organik su ürünleri üretimi yapacak müteşebbis, kamuya ait alanda üretim yapacaksa, ilgili kurumdan alınacak yazılı izin ile yetkilendirilmiş kuruluşa başvurarak sözleşme imzalar.

d) Yetkilendirilmiş kuruluş, her bir üretim aşaması için, ayrı ayrı sözleşme yapabileceği gibi, her faaliyeti ayrı ayrı belirtmek kaydıyla tek bir sözleşme de yapabilir. Yetkilendirilmiş kuruluş, müteşebbise ister bağımsız, ister üretici grubu dâhilinde olsun, Bakanlıkça hazırlanacak ve yetkilendirilmiş kuruluşlara bildirilecek kodlama sistemine göre, bir kod numarası verir.

19.3. Geçiş süreci ile ilgili işlemler

MADDE 7 – (1) Organik tarımda geçiş süreci ile ilgili kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarım faaliyeti yapılan alanlar, hayvanlar, arılar ve su ürünleri geçiş sürecine alınır. Bitkisel üretimde organik tarıma başlanmasından on iki ay sonra elde edilen ürünler geçiş süreci ürünü olarak değerlendirilir. Geçiş süreci ürünü, "Organik tarım geçiş süreci ürünüdür" etiketiyle pazarlanır. Geçiş sürecinde bulunan hayvanlardan elde edilen ürünlerin reklam ve etiketlerinde organik tarımı çağrıştıran ifadeler kullanılamaz.

b) Organik tarım geçiş süreci kapsamında bu Yönetmelikteki tüm kurallar uygulanır.

c) Kısmen organik tarım yapılan ya da organik tarıma geçiş sürecinde bulunan bir çiftlik ya da üretim biriminde, çiftçi organik olarak üretilen ürünler ile geçiş süreci ürünleri ve hayvanları birbirinden ayırt edilebilecek şekilde tutar ve bu ayrımı gösterecek kayıtlara sahip olur.

19.4. Organik Tarım Metoduyla Bitkisel Üretim

Organik bitkisel üretim kuralları

MADDE 8 – (1) Organik bitkisel üretim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik bitkisel üretimde toprağın biyoçeşitliliğini geliştiren, toprağın organik maddesini koruyan veya artıran, toprağı sıkıştırmayan ve erozyonu engelleyen toprak işleme teknikleri kullanılır. Organik tarımda kullanılan üretim teknikleri çevre kirliliğini engellemeli veya minimuma indirmelidir.

b) **(Değişik:RG-15/2/2014-28914)⁽³⁾** Organik olarak değerlendirilecek bitkisel ürünler için, tek yıllık bitkilerde ekim tarihinden itibaren en az iki yıl, mera ve yem bitkilerinde yem olarak kullanılmasından önce en az iki yıl, yem bitkisi dışındaki çok yıllık bitkilerde ise ilk organik ürün hasadından önce üç yıllık geçiş sürecinin uygulanması gerekir.

c) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu; arazinin önceki yıllardaki kullanım durumu, yapılan uygulamalar, bölgedeki genel durum ve yetiştirilen ürünler, risk durumları, konu ile ilgili müteşebbis kayıtları ve raporlarının incelenmesi neticesinde geçiş sürecini uzatabilir ya da kısaltabilir. Müteşebbis tarafından organik tarım yapılacak alan bu Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 bölümlerinde yer alan girdiler dışındaki girdilerin geriye dönük olarak en az üç yıl kullanılmadığını resmi kurum ve kuruluşlardan alınacak belge ile belgelendirilmesi halinde yetkilendirilmiş kuruluş tarafından geçiş süreci maksimum bir yıl kısaltılabilir. Geçiş süreci, tek yıllık bitkilerde 12 ay, çok yıllık bitkilerde 24 aydan daha az uygulanamaz.

ç) Bir işletmede, organik tarım metodu ile üretilen ürün ile aynı tür ve çeşitten olan ya da bu ürünlerden kolaylıkla ayırt edilemeyen konvansiyonel ürünler bir arada üretilemez. Ancak;

1) Çok yıllık bitkilerin üretilmesi durumunda;

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

Müteşebbisin, işletmenin tamamını en geç beş yıllık plan dâhilinde organik üretime geçireceğini taahhütte bulunması,

Her birimden hasat edilen ürünlerin ayrı ayrı yerlerde tutulmasını sağlayacak önlemlerin alınması,

Yetkilendirilmiş kuruluşun, ürünlerden her birinin hasadından en az 48 saat önce haberdar edilmesi,

Müteşebbisin, hasadın tamamlanmasından hemen sonra, elde edilen ürünlerin kesin miktarı ile ayırt edici özellikleri konusunda yetkilendirilmiş kuruluşu bilgilendirmesi ve bu ürünlerin diğerlerinden ayrı tutulması için gerekli önlemlerin alındığını teyit etmesi hallerinde, bu alt bendin birinci paragrafında belirtilen geçiş dönemi planı ve müteşebbis tarafından taahhüt edilen önlemler yetkilendirilmiş kuruluş tarafından onaylanır ve geçiş planı her yıl teyit edilir.

2) Tarımsal araştırma yapılması düşünülen alanlar, resmi eğitime yönelik kullanılan alanlar ile tohum, vegetatif üretim materyalleri ve transplantasyon materyallerinin üretileceği durumlarda (1) numaralı alt bendin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci paragrafında yer alan koşulların karşılanması durumunda,

3) Otlakların otlama amacıyla kullanılması durumunda.

Yukarıda belirtilen durumlarda, aynı ürünün organik ve konvansiyonel üretiminin aynı işletmede yapılmasına izin verilir.

d) Bitkisel üretimde bina ve tesislerin temizliği ve dezenfeksiyonu için ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak bu amaçla kullanımına izin verilen girdiler kullanılır.

e) Organik tarımda, topraksız tarıma izin verilmez.

19.5. Toprak koruma, hazırlama ve gübreleme

MADDE 9 – (1) Organik tarımda toprak verimliliği, sürdürülebilirliği, biyoçeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi, toprak erozyonu ve sıkışmasının önlenmesi ve toprak ekosistemi aracılığıyla bitkilerin beslenmesi esastır. Organik bitkisel üretimde toprak koruma, hazırlama ve gübreleme kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Yetkilendirilmiş kuruluşça yapılan kontrollerde, müteşebbis tarafından arazide yeterli toprak koruma tedbirlerinin alınıp alınmadığına karar verilir.

b) Organik bitkisel üretimde, gereksiz ve toprakta erozyona neden olacak şekilde toprak işleme yapılamaz.

c) Toprağın verimliliği ve biyolojik aktivitesi aşağıda belirtilen yöntemlerle sağlanır.

1) Çok yıllık ekim nöbeti programı içerisinde baklagil ve derin köklü bitkilerin yetiştirilmesi sağlanır veya yeşil gübreleme yapılır.

2) Organik üretimden gelen hayvan gübresi ya da organik materyallerin tercihen her ikisinin de kompost edilmiş olarak kullanılmasına izin verilir. Tarımsal kaynaklı azotun su kirliliğine neden olmasını önlemek amacıyla, organik bitkisel üretimde kullanılacak toplam hayvan gübresi miktarı 170 kg/N/ha/yılı geçemez. Bu limit sadece; çiftlik gübresi, kurutulmuş çiftlik gübresi, kurutulmuş kanatlı gübresi, kompost edilmiş hayvan dışkısı, kanatlı gübresi dâhil, kompost edilmiş çiftlik gübresi ve sıvı hayvan dışkısı kullanımında uygulanır.

3) Biyodinamik preparatların kullanımına izin verilir.

4) Kimyasal yöntemlerle elde edilmiş azotlu gübreler kullanılamaz.

ç) Organik bitkisel üretim yapılacak alanlarda, (c) bendindeki önlemlere rağmen yeterli toprak verimliliği ve biyolojik aktivitenin sağlanamaması halinde, bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan Organik Tarımda Kullanılacak Gübreler, Toprak İyileştiriciler ve Besin Maddeleri kullanılır. Bu kapsamda ürün kullanılmasının gerekli olduğuna dair kayıtların müteşebbis tarafından tutulması gerekir.

d) Kompost aktivasyonu için, genetiği değiştirilmemiş uygun bitki bazlı preparatlar veya mikroorganizma preparatları kullanılır.

e) Toprak koşulları ile topraktaki veya bitkideki besin maddelerinin yararlılığının artırılması için ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak kullanımına izin verilen genetiği değiştirilmemiş mikroorganizma preparatları kullanılır.

f) **(Değişik:RG-24/5/2013-28656)** Organik gübre ve toprak iyileştiricilerin üretimi ve ithalatı için Bakanlıktan izin alınır. Bu izinlerden sonra, organik tarımda kullanılacak organik gübre ve toprak iyileştiricileri için müteşebbis tarafından yetkilendirilmiş kuruluşa başvurularak uygunluk belgesi veya sertifika alınır.

19.6. Ekim ve dikim

MADDE 10 – (1) Organik bitkisel üretimde ekim ve dikim kuralları aşağıda belirtilmiştir.

a) Organik tarımsal çoğaltım materyallerinin özellikleri aşağıdaki şekilde olmalıdır.

1) Tohum; genetik olarak yapısı değiştirilmemiş, döllenmiş hücre çekirdeği içindeki DNA dizilimine dışarıdan müdahale edilmemiş, sentetik pestisitler, radyasyon veya mikrodalga ile muamele görmemiş biyolojik özellikte ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

2) Fide; organik tohum veya ana bitkiden elde edilmiş ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

3) Fidan ve anaç; organik materyallerden elde edilmiş ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.

b) Tohum ve vejetatif çoğaltım materyali üretiminin haricinde, organik bitkisel üretimde kullanılacak tohum ve çoğaltım materyalleri organik tarım metoduyla üretilmiş olmalıdır. Bu amaçla kullanılacak materyalin tohum olması halinde ana bitki, çoğaltım materyali olmasında ise ebeveyn bitki en az bir nesil, çok yıllık bitki olması halinde ise iki üretim sezonu süresince bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş olmalıdır.

c) Organik tohum ve vejetatif çoğaltım materyalinin piyasada bulunmaması halinde, aşağıda belirtilen kurallara uymak koşulu ile fide dışında organik üretim metoduyla elde edilemeyen tohum ve vejetatif çoğaltım materyallerinin kullanımına izin verilir. Bu amaçla;

1) Öncelikle organik tarıma geçiş sürecindeki üretim biriminden alınmış tohum veya vejetatif çoğaltım materyali kullanımına izin verilir.

2) Tohum veya vejetatif çoğaltım materyalinin organik veya geçiş sürecindeki üretim biriminden sağlanmasının mümkün olmadığı hallerde; konvansiyonel tohum ya da vejetatif çoğaltım materyalinin kullanımına izin verilir.

3) Konvansiyonel tohum ya da tohumluk patatesin kullanılacağı alanlarda Devlet tarafından zirai karantina amaçlı kimyasal uygulama zorunluluğu yoksa bu Yönetmeliğin Ek-2' sinde yer alan ürünler dışında bitki koruma ürünleri ile muamele edilmemiş konvansiyonel tohum ya da tohumluk patates kullanılır.

- 4) İzinler ürünün ekiminden önce verilir.
- 5) İzinler yalnızca bir defalık ve bir mevsim için verilir. İzini veren yetkilendirilmiş kuruluş tarafından izin verilen tohum ve tohumluk patates miktarları kaydedilir.
- 6) Müteşebbis tarafından organik tohum veya tohumluk patatesin ülke içerisinde yeterli miktarda bulunmadığı belgelendirilir.
- ç) Organik tarımda GDO'lu çoğaltım materyalleri kullanılamaz.
- Daha kapsamlı bilgi için aşağıda belirtilen Resmi Gazeteler incelenmelidir.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	Sayısı
	18/8/2010	27676
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1.	6/10/2011	28076
2.	14/8/2012	28384
3.	24/5/2013	28656
4.	15/2/2014	28914

20. RESİMLER

20.1. Projenin kamuoyuna tanıtılması amacıyla yapılan toplantı

20.2. Anket, Bilgilendirme ve Belirlenen Alanlara Tabelaların Dikilmesi Çalışmaları

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

20.3. Zeytin Yetiştirilen Yüksek, Engbeli ve Kayalık Araziler

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MILAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

20.4. Zeytin Ağacı Uzun Yıllara Dayanan Bir Geçmişe Sahiptir.

20.5. Çalışma Sahasından Resimler

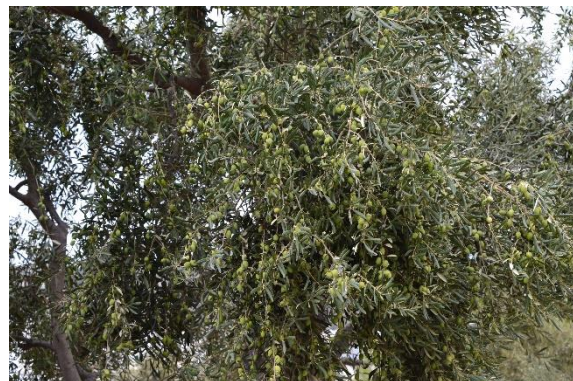
Gençleştirme Budaması doğru Yapılmış

Yanlış budanmış bir ağaç

Milas Bölgesi Memecik Çeşidi

Verimli bir zeytin ağacı

Zeytin Sineği tuzak uygulaması

Çalışma alanından

Çocukların beslenmesinde zeytinyağı

Görünürlük faaliyetleri ve işbirliği

Proje ekibi Zeytinyağı Tadım Eğitimi Kursu'na katılarak setifika aldı.

Doğru hasat olan makinelı yöntem

Yanlış yöntem olan sırsıkla hasat

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

Huni biçiminde doğru saklama yöntemi krom-nikel tanklar, ve diğer resimde ise yasaklı variller

Doğru yöntem kasalı taşıma ve yanlış bir yöntem çuvala taşıma ve bekletme

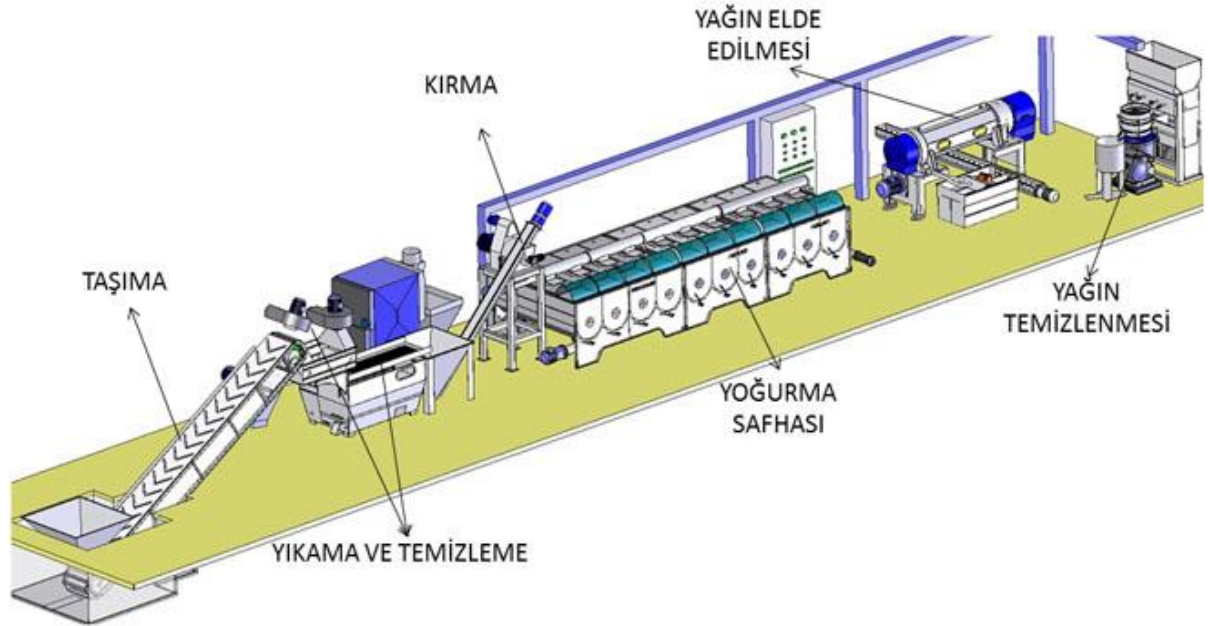

Ekibimiz anket çalışması yaparken aynı zamanda üreticilere Zeytin ve Zeytinyağı hakkında eğitim verdi.

Belirlenen alanlara üzerinde “Sürdürülebilir Organik Zeytin Yetiştiriciliği Yapılabilecek Alan” olarak belirlenmiştir yazılı tabelalar dikildi.

KONTİNÜ SİSTEM ZEYTİNYAĞI ÜRETİM PROSESİ

“Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği “MİLAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ” kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.”

21. KAYNAKLAR

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Bilgi Sistemi
- Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü kayıtları
- Nizip Ticaret Odası, Nizip Zeytinyağı Sektör Analiz Raporu 2014
- Anonim, 2002. Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete, Tarih: 15/2/2014, Sayı: 28914, Ankara.
- Demiryürek, K., 2004. Organik Tarım Kavramı ve Organik Tarımın Dünya ve Türkiye'deki Durumu. GOÜ, Ziraat Fakültesi Dergisi, 2011, 28(1), 27-36.
- Sönmez, İ., M. Kaplan, S. Sönmez. 2008. Kimyasal Gübrelerin Çevre Kirliliği Üzerine Etkileri Ve Çözüm Önerileri. Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Derim Dergisi, 2008,25(2):24-34 ISSN 1300-3496.
- Çiçekli, Ö., A. Altındişli, 2012. Dünyada ve Türkiye'de Organik Tarım. <http://orgprints.org/22868/1/Organik%20Tar%C4%B1m%20-%202012%20-%20D%C3%BCnyada%20ve%20T%C3%BCrkiyede%20Organik%20Tar%C4%B1m.pdf>
- Şehirlioğlu, B., N. Şimşek. 101 Soruda Organik Ürün Rehberi. Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği yayını.
- M.T.Özkaya., R.Tunalıoğlu., Ş.Eken., M.Ulaş., M.Tan., A.Danacı., N.İnan., Ü.Tibet., 2009. Türkiye Zeytinciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. http://www.zmo.org.tr/resimler/ekler/1e2ad6bf99300cd_ek.pdf.
- Arpazlı, T., 2008. Türkiye'de Uygulanan Zeytinyağı Politikalar. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Çakal, M.A., 2013.TRA1 Organik Tarım Stratejisi. KUDAKA Araştırma ve Planlama Birimi.
- Akgün, T., Organik Tarım GEKA İzleme ve Değerlendirme Birimi <http://ubyo.pau.edu.tr/dosyalar/organik-tarim-nedir.pdf>
- www.baskent.edu.tr/~matemel/courses/ornekleme_notlari
- <http://www.hangizeytinyagi.com>

- <http://www.zeytindostu.org>
- <http://www.gidahareketi.org>
- <http://www.internationaloliveoil.org>
- <http://www.olivyagida.com/zeytinedair.aspx?lng=TR>
- <http://www.yerbilgisi.com/milas>
- Aydın Ticaret Borsası. 2013 Yılı Zeytin ve Zeytinyağı Raporu.
- Ümmühan TİBET. EGE ANALİZ GIDA LABORATUVARI İZMİR
- <http://www.haus.com.tr/>
- <http://www.kuto.org.tr>
- <http://www.milas.gov.tr> (Arka Kapak Milas Resimler)

Bu proje Güney Ege Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmektedir

Kalkınma Ajanslarının genel koordinasyonu Kalkınma Bakanlığı tarafından sağlanmaktadır.

MİLAS'TAN GÖRÜNTÜLER

ALATEPE

EUROMOS

İLÇE MERKEZİ

"Bu rapor Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın desteklediği "MİLAS'TA SÜRDÜRÜLEBİLİR ORGANİK ZEYTİN YETİŞTİRİCİLİĞİ YAPILABİLECEK ALANLARIN BELİRLENMESİ PROJESİ" kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Milas İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne aittir ve Güney Ege Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz."

~ 60 ~